

Советот за статистика на Република Македонија,
на својата 32-ра седница, на 29 април 2011,
го разгледа Извештајот за работа
на Државниот завод за статистика во 2010 година
и го даде следното

М И С Л Е Њ Е

"Советот за статистика на Република Македонија
го прифаќа и поддржува Извештајот за работа
на Државниот завод за статистика во 2010 година."

Претседател на Советот за статистика
на Република Македонија
проф. д-р Благоја Маркоски

Нашата мисија е....

"Мисијата на Државниот завод за статистика е да произведува и дисеминира официјални статистички податоци за македонската економија и општество, како основа за процесот на одлучување и демократија базирана на информации.

Објавените статистички информации мора да бидат квалитетни, навремени, непристрасни, достапни и едноставни за користење."

Нашата визија е....

"Да бидеме препознаени како институција која обезбедува квалитетни, навремени и меѓународно споредливи статистички податоци."

Предговор

Годишниот извештај за работата на Државниот завод за статистика дава преглед на реализираните активности и достигнувања во институцијата, како и новините воведени во 2010 година.

Целта на овој извештај е да ги информира соработниците во земјата и во странство, корисниците на статистички податоци, аналитичарите, истражувачите, извештајните единици и другите заинтересирани страни за работата на Државниот завод за статистика и постигнатите резултати.

Државниот завод за статистика ги реализираше сите статистички истражувања што требаше да бидат спроведени во согласност со Програмата за статистички истражувања, 2008-2012 година, и резултатите од нив ги публикуваше.

Државниот завод за статистика го донесе Стратешкиот план, 2011-2013 година, со кој ги дефинираше целите и активностите кои ќе бидат приоритет за институцијата во следниот тригодишен период.

Најважна задача за Државниот завод за статистика во 2010 година беше целосната подготовка за спроведување на Пописот на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2011 година.

Во јуни 2010 година, Државниот завод за статистика одбележа 65 години од своето постоење. На свечената академија, прогресот што го постигна Заводот беше поздравен од страна на Советот за статистика, Еуростат, ОН/ЕКЕ и ЕФТА, претставници на статистички институции од регионот.

Во ноември, во Државниот завод за статистика (ДЗС) се одржа Поедноставено партнерско оценување (Light Peer Review) кое имаше за цел да утврди колку ДЗС во своето работење е усогласен со принципите 1-6 и 15 од Кодексот на добра пракса на Еуростат (Eurostat Code of Practice).

Процесот на хармонизација на македонската статистика со стандардите на ЕУ продолжи и оваа година. Европската комисија оцени дека е постигнат добар напредок во неколку области, особено во продуцирањето на секторските статистики. Управувањето со квалитетот и во 2010 година беше приоритет во работењето на Заводот. Стратегијата за управување со квалитет 2010 – 2012, дополнета со Акциски план за нејзино спроведување, доследно го следи Европскиот кодекс за работење.

Се надеваме дека овој извештај ќе даде целосна слика за работењето на Државниот завод за статистика во 2010 година и активностите за континуиран развој на статистичкиот систем на Република Македонија.

м-р Благица Новковска,
директор

Содржина

ПРЕДГОВОР	3
КРАТЕНКИ	6
СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА	7
УЛОГАТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА	8
1. СТАТИСТИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА	9
1.1. Административни капацитети	9
1.2. Поддршка на статистичките аутпути, техничка инфраструктура	14
1.3. Дисеминација	20
1.4. Методолошки подобрувања и новитети во ДЗС	22
2. КЛАСИФИКАЦИИ И РЕГИСТРИ	23
2.1. Класификации	23
2.2. Активности за ослободување од административни функции	24
3. СТАТИСТИКА ПО СЕКТОРИ	24
3.1. Социјални статистики	24
3.2. Национални сметки	25
3.3. Статистика на земјоделството	25
3.4. Деловни статистики	26
3.5. Сектор за регионалните одделенија	27
4. МЕЃУНАРОДНА АКТИВНОСТ И СТРАНСКА ПОМОШ	27
4.1. Европска интеграција	27
4.2. Поважни меѓународни состаноци	28
4.3. Меѓународни проекти во кои е вклучен ДЗС	29
4.4. Комуникација и соработка со другите државни институции	33
"Државниот завод за статистика ја одбележа 65 годишнината од основањето на институцијата"	34
4.5. Проблеми со кои се соочуваше ДЗС	37
АНЕКС 1:	
ПРЕГЛЕД НА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА СТАТИСТИЧКИ ИСТРАЖУВАЊА ВО 2010	38
СЕКТОР ЗА СОЦИЈАЛНИ СТАТИСТИКИ	38
СЕКТОР ЗА НАЦИОНАЛНИ СМЕТКИ	38
СЕКТОР ЗА ДЕЛОВНИ, ЗЕМЈОДЕЛСКИ СТАТИСТИКИ И СТАТИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	39
РАБОТЕН ЗАКЛУЧОК	41

Кратенки:

ДЗС	- Државен завод за статистика
ЕУ	- Европска унија
ИПА	- (Instrument for Pre-Accession Assistance) Инструмент за претпристапна помош
Еуростат	- Статистички завод на Европските заедници
ESS	- (European Statistical System) Европски статистички систем
ЕСМС	- Европски стандард за размена на референтни метаподатоци
CAF	- (Common Assessment Framework) Заедничка рамка за самооценување
ИТ	- Информатичка технологија
MS ISA	- Microsoft Security and Acceleration Server
eDamis	- Electronic Data files Administration and Management Information System
eWA	- eDAMIS Web Application
eWP	- eDAMIS Web Portal
F	- eDAMIS Web Forms
НКД Рев.2	- Национална класификација на дејностите, Рев. 2
SDMX	- Statistical Data and Metadata Exchange (eXchange)
БДП	- Бруто-домашен производ
ФИСИМ	- Финансиски услуги мерени индиректно
SILC	- (Survey on Income and Living Conditions) Анкетата за приходи и услови за живеење
РОС	- Регионални одделенија за статистика
НИП	- Номенклатура на индустриски производи
КПД	- Класификација на производи по дејности
ИСО	- Меѓународна организација за стандарди
НПАА	- Национална програма за усвојување на правото на Европската унија
SMIS+	- Statistical Management Information System
ФАДН	- (Farm Accountancy Data Network) Истражување за сметководствени податоци на земјоделските стопанства -
ДИК	- Државна изборна комисија
АРС	- Анкета за работната сила
АПД	- Анкета за потрошувачката на домаќинствата

Стратешки цели на Државниот завод за статистика

Државниот завод за статистика во 2010 година го донесе Стратешкиот план за периодот 2011-2013 година, посветувајќи внимание на исполнувањето на четирите приоритети:

1. Хармонизација на статистиките според стандардите на ЕУ

Во рамките на овој приоритет, најзначајни цели се: спроведување на Програмата за статистичките истражувања, 2008-2012, доставување на податоците до Еуростат преку единствена влезна точка, воспоставување и одржување на централизирано складиште на метаподатоци, воспоставување на редовна пракса за подготовка на извештаи за квалитет и нивно објавување, хармонизирање на статистичките истражувања со методологиите на ЕУ и подготвување на петгодишната програма за работа 2013-2017.

2. Јакнење на координацијата на националниот статистички систем

Во рамките на овој приоритет, најзначајни цели се: јакнење на улогата на Државниот завод за статистика како координатор на Националниот статистички систем, потпишување меморандуми, протоколи за соработка и поефикасна поделба на надлежностите со останатите овластени носители во Националниот статистички систем.

3. Јакнење на соработката и комуникацијата со корисниците, континуирано мерење на потребите и задоволството на корисниците и јакнење на довербата во статистиката

Во рамките на овој приоритет, најзначајни цели се: едноставен пристап на корисниците до официјалните статистички податоци, намалување на временскиот период од прибирањето до објавувањето на статистичките податоци и дизајн на статистичките производи според очекувањата на корисниците.

4. Јакнење на институционалниот капацитет на Државниот завод за статистика

Во рамките на овој приоритет, најзначајни цели се: одржливост и подобрување на капацитетите на човечките и на техничките ресурси, јакнење на капацитетите за управување со работните процеси, јакнење на капацитетите за преговори со ЕУ и рационално користење на расположливите финансиски средства, вклучувајќи ги и средствата од претпристапните фондови.

За остварување на планираните приоритети и цели на Стратешкиот план, беа дефинирани неколку програми:

Секторски статистики, Попис на населението и домувањето, 2011, Надградба на статистичката инфраструктура, Јакнење на соработката и комуникацијата со корисниците, континуирано мерење на потребите и задоволството на корисниците и јакнење на довербата во статистиката и Зајакнување и координацијата на националниот статистички систем.

Реализацијата на сите програми бара ангажман на соодветни човечки и финансиски ресурси, а динамиката на нивната реализација е дефинирана во Планот за спроведување на Програмата, што е составен дел на Стратегијата.

Улогата на Државниот завод за статистика

Државниот завод за статистика е самостојна и независна стручна организација чија надлежност и делокруг на работа се уредени со Законот за организација и работа на органите на државната управа (“Службен весник на Република Македонија” бр.58/00, 44/02 и 82/08) и Законот за државната статистика (“Службен весник на Република Македонија” бр.54/97 и 21/07).

Во согласност со Законот за државната статистика, ДЗС, врз научни основи, на државните органи, локалната самоуправа, деловните субјекти, јавните претпријатија, јавните служби и на други корисници им обезбедува информации за состојбите и движењата на националната економија, човечките ресурси, демографијата, заштитата на животната средина и во други области.

Државниот завод за статистика е одговорен за продуцирање на официјалната статистика во Република Македонија, а воедно е и координатор на статистичкиот систем во Република Македонија.

Следејќи ја својата улога, ДЗС:

- обезбедува сознанија за потребите на корисниците од активностите поврзани со истражувањата и од редовните средби што ги одржува,
- го организира кадровскиот капацитет да одговори на нивните потреби и да одреди приоритети,
- ги распоредува приоритетите во временска рамка со тоа што перманентно обезбедува напори да дава навремена повратна статистичка информација на корисниците,
- соработува со корисниците во исполнувањето на нивните дополнителни барања.

Државниот завод за статистика посветува особено внимание на доверливоста на статистичките податоци. Податоците што се прибираат од извештајните единици претставуваат доверливи податоци, се користат исклучиво за статистички цели, а се публикуваат како збирни (агрегирани) податоци.

Државниот завод за статистика, како координатор на статистичкиот систем, преку соработка со учесниците во системот обезбедува:

- прибирање на податоци со различни пристапи за добивање на споредлива статистичка информација со користење на унифицирана статистичка инфраструктура - класификации, номенклатури и индикатори;
- елиминирање на дуплицитет при прибирањето на податоците, а со тоа и намалување на оптовареноста на давателите на податоци;
- зголемување на довербата во ДЗС преку примена на стандарди и унифицирани пристапи во дисеминацијата на статистичките податоци.

Заводот ги развива своите активности почитувајќи ги главните принципи од Европскиот код на добра пракса (неутралност, објективност, стручна независност, сигурност, статистичка доверливост и рационалност).

Државниот завод за статистика ги развива, произведува и дисеминира статистиките со почитување на следните критериуми за квалитет: релевантност, точност, навременост, придржување кон предвидените рокови, пристапност и јасност, кохерентност и споредливост (на национално и на меѓународно ниво).

Заводот посвети особено внимание на развојот на процедури со кои на корисниците на статистичките податоци ќе им биде овозможен пристап до дескриптивни статистички информации преку кои се опишува квалитетот на податоците и се овозможува правилна интерпретација и употреба на статистичките податоци.

Државниот завод за статистика е носител на меѓународната статистичка соработка. Во таа насока, значајни се напорите на Заводот за хармонизација на статистичкиот систем на државата со статистичките системи на државите од Европската унија, а во функција на задоволување на домашните и странските корисници со споредливи статистички податоци.

1. СТАТИСТИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

1.1. Административни капацитети

1.1.1. Човечки ресурси

Бројот на вработените во Државниот завод за статистика, со состојба 31 декември 2010, изнесуваше 277 лица.

Системот е централизиран и организиран во 7 сектори и 37 одделенија.

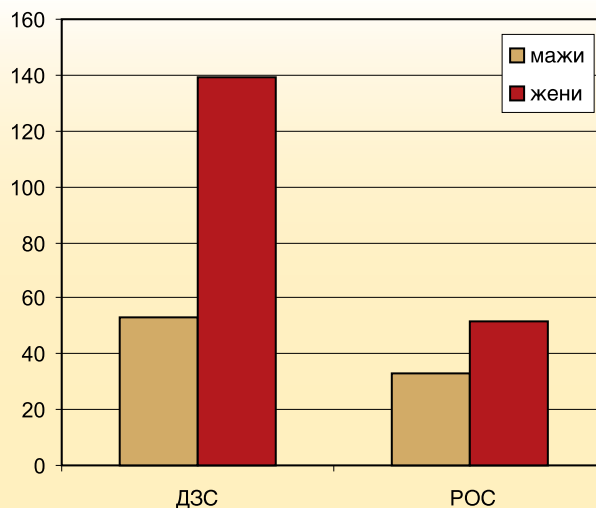
Во централниот Завод се вработени 191 лице, а 86 лица во регионалните одделенија за статистика.

Во текот на 2010 година во Заводот е вработено едно лице по НПAA.

Во текот на 2010 година, по различни основи, 8 лица го напуштија Заводот.

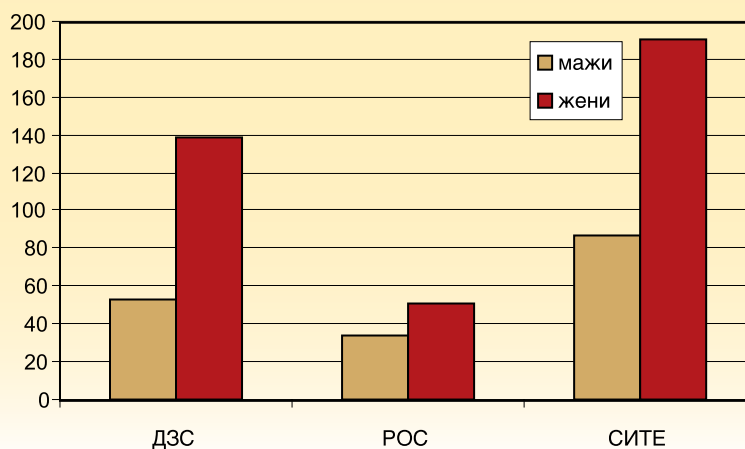
Графикон 1.

Број на вработени во ДЗС, по локација и по пол

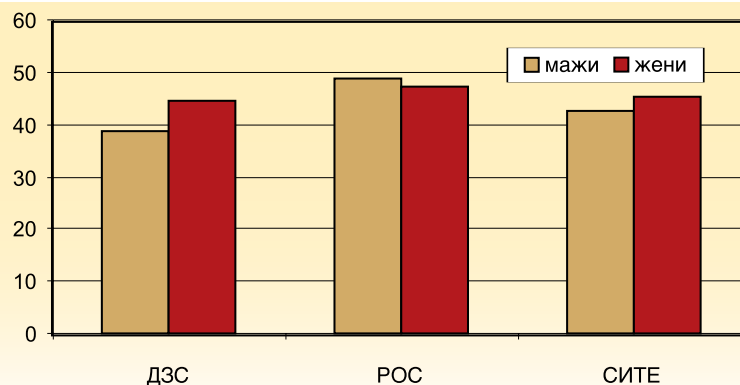
Графикон 2.

Број на вработени во ДЗС, по локација и по пол

Графикон 3.

Вработени во ДЗС, по локација и по возраст

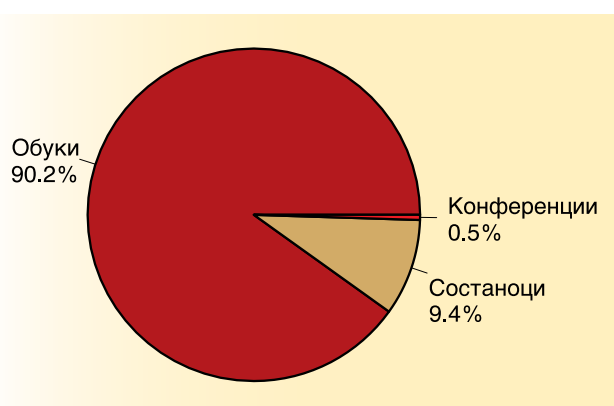
1.1.2. Стручно усовершување на вработените

Државниот завод за статистика посветува големо внимание на развојот на човечките ресурси преку континуирана обука за развој на способностите и вештините на вработените. Ова е во блиска врска со воспоставувањето на култура на квалитет, интегритет и професионалност. Во таа насока, ДЗС ја препозна потребата за постојана обука на вработените со цел да се одговори на зголемените барања за статистички податоци во согласност со меѓународните стандарди.

Во 2010 година, 3 лица од ДЗС учествуваа на 3 конференции, 49 лица на 46 состаноци на Еуростат и 10 лица на 5 други меѓународни состаноци. Исто така, ДЗС имаше 568 учества на 130 надворешни обуки. Едно лице од ДЗС учествуваше на повеќемесечно стажирање во Еуростат.

Во 2010 година, ДЗС се претстави со 11 труда и 9 презентации на меѓународните настани. Исто така, во текот на 2010 година се одржаа вкупно 14 внатрешни обуки на кои присуствуваа вкупно 278 лица, или по 20 лица во просек на секоја обука. Од нив 4 беа општи, а 10 специјализирани обуки.

Графикон 4.
Учество на лица од ДЗС според видот на настанот

Графикон 5.
Учество на настани по сектори

1.1.3. Совет за статистика на Република Македонија

Советот за статистика на Република Македонија, како стручно советодавно тело за државната статистика, е формиран со Одлука на Собранието на Република Македонија бр. 07-4481/1 од 22 октомври 2007 година. Положбата и надлежностите на Советот за статистика се утврдени во членовите 12, 13 и 14 од Законот за државната статистика.

Имено, Советот претставува стручно и советодавно тело на државната статистика. Советот е составен од претседател и 12 членови кои ги именува и разрешува Собранието на Република Македонија.

Претседателот и другите членови на Советот за статистика се претставници на:

- Собранието на Република Македонија од редот на вработените, со звање најмалку државен советник – еден член;
- Министерството за финансии – еден член;
- Народната банка на Република Македонија – еден член;
- Заедницата на локалната самоуправа – еден член;
- Економско-социјалниот живот – еден член;
- Невладините организации – еден член;
- Овластените носители – два члена;
- Научните институции – три члена;
- Органите на државната управа – два члена.

На седниците на Советот за статистика присуствува и директорот на Државниот завод за статистика. Членовите на Советот за статистика се именуваат за период од четири години.

Во текот на 2010 година Советот одржа вкупно шест седници. Во согласност со неговата надлежност, утврдена во Законот за државната статистика, Советот разгледа повеќе материјали од областа на државната статистика и тоа:

Програмата за работа на Државниот завод за статистика за 2011 година, повеќе статистички класификации и номенклатури, информации за работењето на ДЗС и за состојбите во статистичкиот систем на земјата, како и други материјали.

Советот за статистика перманентно беше информиран за подготовката на Пописот на населението, становите и домаќинствата, 2011 година, согласно Законот за Попис, 2011. Советот за статистика ги разгледа пописните инструменти за спроведувањето на Пописот на населението, домаќинствата и становите, 2011 година и даде свое мислење и забелешки кои беа вградени во конечните текстови на документите.

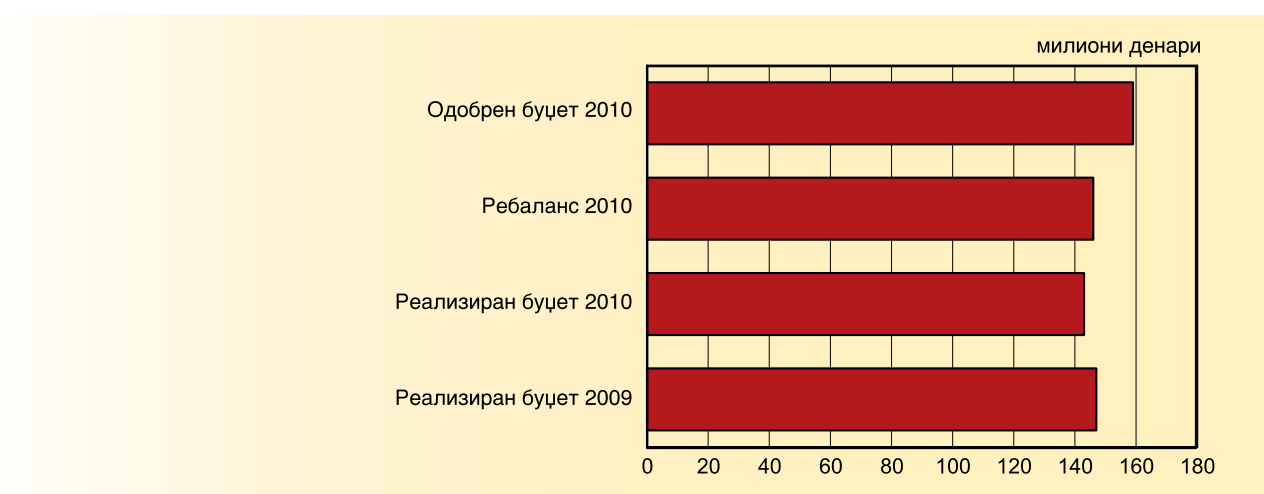
1.1.4. Буџет на ДЗС

Буџетот на ДЗС во 2010 изнесуваше 159.801.000,00 денари и во однос на претходната година беше намален за 15,2 %.

Најголемо учество во буџетот на ДЗС има Програмата за статистички истражувања со 83,8%.

Намалувањето на буџетот во 2010 година, во однос на 2009, се должи на намалувањето на Програмата - Администрација за 24,72% и Програмата за статистички истражувања за 14,89 %.

Графикон 6.
Буџетски средства во 2010 година,
во споредба со 2009

1.1.5. Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија во ДЗС се спроведува како независна активност на објективно уверување и советување, со цел да се утврди дали се применуваат соодветните политики и процедури, дали се применува регулативата и утврдените стандарди, дали средствата се користат ефикасно и економично и дали ефективно се остваруваат планираните цели.

Внатрешната ревизија му обезбедува на директорот на ДЗС дополнително уверување дека спроведувањето на механизмите за управување и контрола е соодветно, економично и конзистентно со општоприфатените стандарди и националното законодавство. Таа му обезбедува на директорот анализи, препораки, совети и информации за прегледаните активности, со цел да придонесе во подобрувањето на работењето на ДЗС.

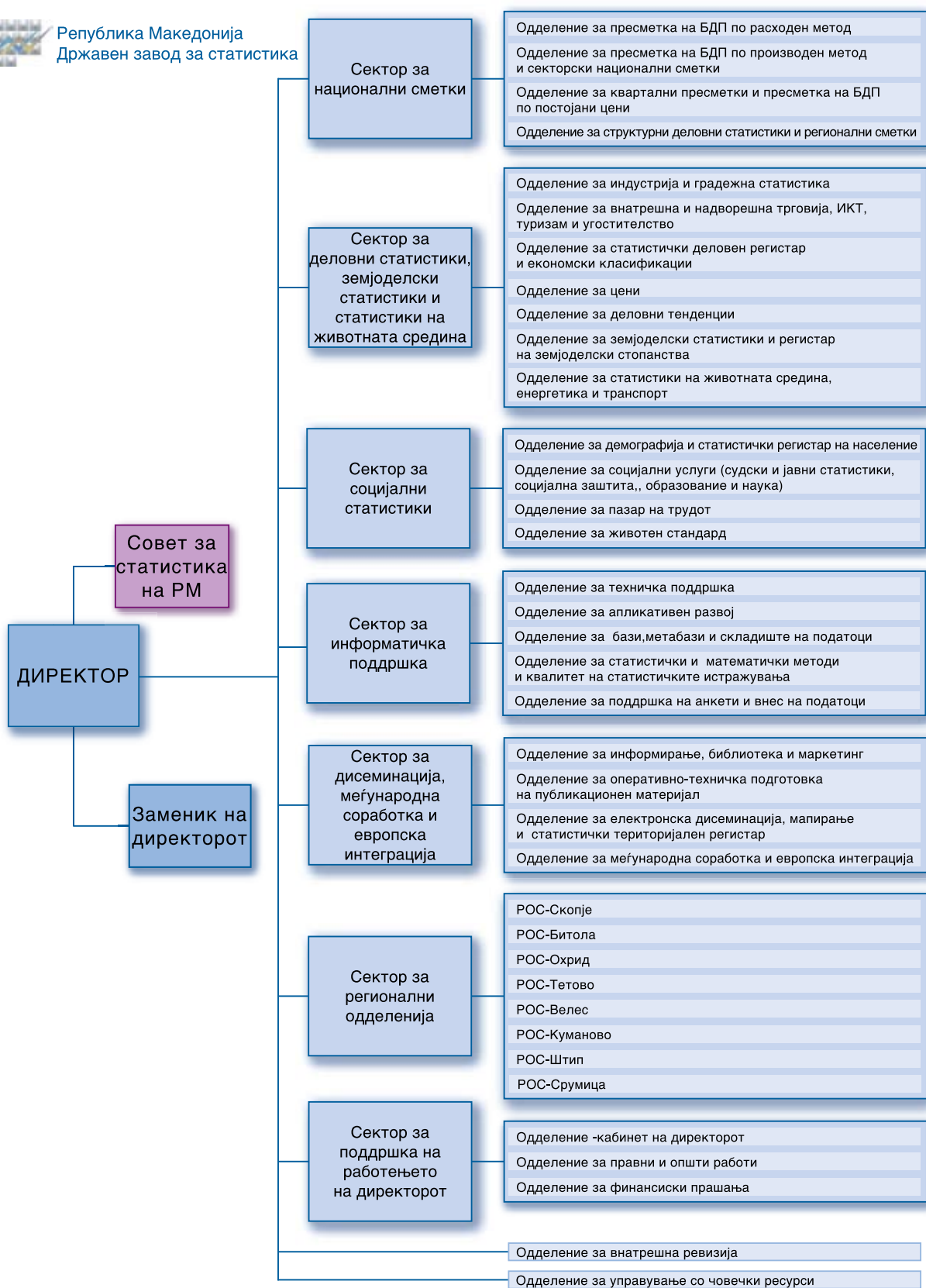
Внатрешните ревизори во текот на 2010 година извршија 5 ревизии за кои изготвија ревизорски извештаи, врз основа на стратешките и годишниот план за внатрешна ревизија и плановите за поединечните ревизии, во согласност со меѓународните стандарди за професионално извршување на внатрешната ревизија.

Во 2010 година е изготвен и Годишниот извештај за извршените ревизии и активностите на внатрешната ревизија за 2009 година.

1.1.6. Организациона шема на ДЗС

Република Македонија
Државен завод за статистика

1.2. Поддршка на статистичките аутпути, техничка инфраструктура

1.2.1. Управување со квалитет

Стратегијата за управување со квалитет 2010 – 2012 на ДЗС, дополнета со Акциски план за нејзино спроведување, доследно го следи Европскиот кодекс за работење. Добрата страна на ваквиот приод ја потврди и партнерското оценување (peer review) што во ДЗС беше спроведено од страна на петчлената група експерти на Еуростат и набљудувачи, при што Стратегијата послужи како основен документ за самата ревизија. Добрата оценка добиена во ова оценување, секако, се должи на добро поставените цели во областа на управувањето со квалитетот, но и направените напори за нивна имплементација.

Во однос на поврзаноста на метаподатоците и управувањето со квалитетот, направена е врска помеѓу двете структури дефинирани од Еуростат: за референтните метаподатоци (ЕСМС) и за извештаите за квалитет.

Сметајќи дека од централната база на референтни метаподатоци лесно би се добиле и извештаи за квалитет, се направи мапирање (пресликување) на постоечкиот урнек за извештај за квалитет според структурата Еуро SDMX. Електронското генерирање на извештај за квалитет од ЕСМС базата ја зголемува ефикасноста на подготовката на извештаи и значително го намалува оптоварувањето на одговорните за истражувањата при подготовката на извештаите за квалитет.

1.2.2. Метаподатоци

Во насока на јакнење на капацитетите за методот на имплементација на модел на метаподаточен систем базиран на меѓународен стандарден (Neuchatel Terminology model for Variables, ISO/IEC 11179 Metadata Registry Standard), во ДЗС е подготвен документ со анализа на метаподаточната терминологија од релевантни статистички заводи, како прв чекор во дефинирањето и усвојувањето на метаподаточната терминологија (македонска и англиска) на ниво на Државниот завод за статистика. Во врска со активностите за опишување на статистичките вари-

јабли, се работеше на подготовка на прелиминарни листи на фамилии на варијабли, фамилии на класификации и статистички единици.

Како дел од остварувањето на предуслови за стандардизација и интеграција на процесите, ДЗС подготви документ во кој го опиша својот статистички бизнис-процес модел базиран на генеричкиот статистички бизнис-процес модел за документирање на процесите при производството на официјалната статистика, дефиниран од Еуростат и Економската комисија за Европа при Обединетите нации. Изработена е класификација на фазите, потпроцесите и активностите од статистичкиот бизнис-процес модел. Исто така, дефинирани се влезните и излезните метаподатоци за секоја фаза и потпроцес. Една од поголемите придобивки од усвоениот бизнис-процес модел и неговиот сеопфатен пристап е што овозможува подобро разбирање на текот на процесите во институцијата. Ова е особено важно за брза адаптација на нововработените. Исто така, подобро разбирање на процесите е суштинско за оптимизација и интеграција на активностите помеѓу различните статистички области.

Во врска со усвојувањето на SDMX (Statistical Data and Metadata eXchange) стандардот за трансмисија на податоци, со прифаќањето и користењето на алатките кои ги обезбедува Еуростат за трансмисија на податоци преку eDamis, автоматски, континуирано, чекор по чекор, се прифаќа за секоја поединечна статистика. Во согласност со усвоената структура ЕСМС (Еуро SDMX), во ДЗС перманентно се работи на прибирање на релевантните референтни метаподатоци.

1.2.3. Намалување на товарот на извештајните единици

Во однос на реализација на Акцискиот планот за намалување на оптовареноста на извештајните единици, ДЗС презеде повеќе иницијативи.

Во секој образец за прибирање на податоци е вклучено и времето потребно за пополнување на статистичките обрасци со што се создаде можност, преку квантитативни индикатори, да се следи намалувањето на оптовареноста на извештајните единици кое се очекува како резултат од допол-

нителните мерки што се преземаат. На пример, во областа на краткорочните статистики, пред да се достават до извештајните единици, обрасците се делумно однапред пополнети со печатење на адресните податоци и шифрите на производи.

Во однос на активноста за воведување на групата на претпријатија како нова статистичка единица во Деловниот регистар, ДЗС ги користи расположливите административни извори.

1.2.4. Систем за следење на трошоци

Еден од приоритетите кој е вграден во Стратегијата на ДЗС, а и во НПАА, е определување на трошоците на индивидуалните статистики во целина, како и по фази. За таа цел, во ДЗС започна воспоставувањето на Систем за следење на трошоци како дел од Статистичкиот информациски систем. Во областа на воспоставувањето на системот за пресметка на трошоци и нивното распоредување во соодветната единица на трошок, во функција се три модули:

- за евиденција на трошоците за печатење,
- за евиденција на трошоците за фотокопирање и
- за евиденција на дневните активности.

Дел од системот за пресметка на трошоци во ДЗС е и дневното евидентирање на потрошеното време по активности. Пилот-примената на овој модул од споменатиот систем започна од 1 јануари 2009 година, а од анализата на резултатите произлезе извештај. Земајќи го предвид фактот дека во 2009 година

трошоците за плати на вработените изнесуваа 61 % од буџетот на ДЗС, од посебно значење е следењето на искористувањето на работното време. Факт е дека платите на вработените се најголемиот трошок во секое статистичко истражување, а овој систем овозможува увид за нивниот удел во цената на секое истражување одделно. Анализата направена во 2010 година покажа некои интересни наоди.

Соодносот помеѓу директното време (она кое се поврзува со конкретно истражување) и индиректното време (она кое на некој начин е поддршка на спроведувањето на повеќе/сите истражувања) е 69.6% наспроти 30.4%, што е приближно со европските стандарди.

Во поглед на единиците на трошок, според евиденцијата, вкупно најмногу работни денови се потрошени за истражувањата:

- Анкета за работната сила, 2162 часа
- Месечно статистичко истражување за вработени и плати, 2062 часа

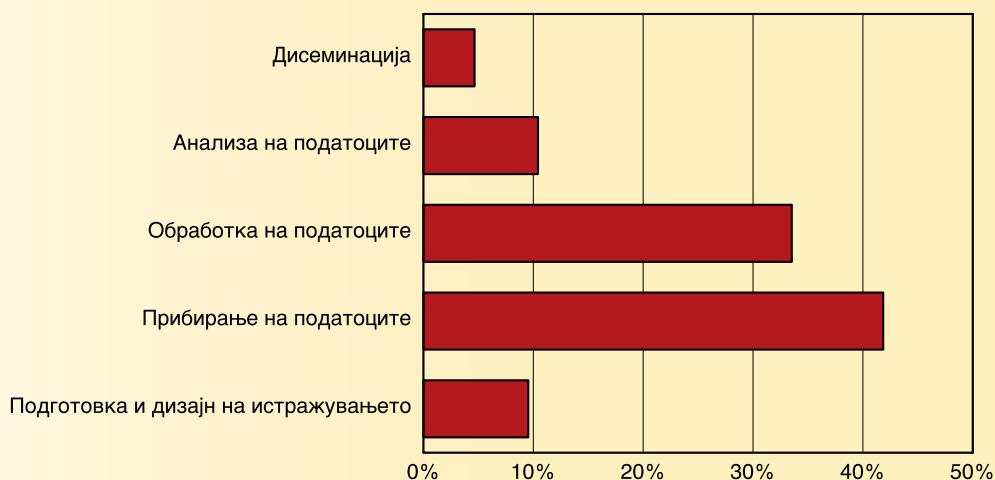
Во поглед на активностите, евиденцијата покажува дека најмногу работни денови се потрошени за:

- Спроведување на статичко истражување на терен - прием и контрола на материјалот, 9112 часа
- Шифрирање и внес на обрасци, 7213 часа

Распределбата на времето посветено на различни фази од статистичката продукција, според усвоениот бизнис-процес модел, е како што следи:

Графикон 7.

Процент на регистрирано време по одделни фази од статистичкиот бизнис процес модел

1.2.5. Анкета за задоволството на вработените

Во Државниот завод за статистика, во декември 2009 година беше спроведена втората по ред Анкета за задоволството на вработените, а во 2010 година податоците беа обработени и презентирани преку добиените резултати.

Тоа што вработените во ДЗС во голем број се одзваа на Анкетата значи дека се заинтересирани и веруваат дека работите можат да се подобрат.

Со анализата на одговорите, и прашањата кои се сметаат за клучни во моментот, како и од дефинираните приоритети на ДЗС, треба да произлезе акциски план.

Направената анализа послужи за преземање на конкретни активности за подобрување на општата работна атмосфера и довербата во институцијата.

Анкетата даде информации за задоволството на вработените од раководењето со институцијата, компетентноста на вработените, можностите за обука, физичките услови на опкружувањето во кое работат, односот помеѓу вработените, работното оптоварување, одговорноста, довербата, имиџот на институцијата и вкупното мислење за ДЗС како работна околина.

Кај вработените, во однос на одделни белези, најчесто преовладува позитивниот став во споредба со негативниот став.

Според одговорите на прашањата, може да се види дека службениците-приправници и помладите соработници (до 5 години во ДЗС) се со многу висок позитивен став во однос на прашањата во Анкетата.

Според локацијата на работа, најчесто позитивниот и негативниот став се со слична распределба, со исклучок на прашањето за обуки.

Покрај одговорите на прашањата, направена е анализа и на слободните коментари, таму каде што ги има.

Од тие предлози може да се согледа дека вработените најголем акцент дадоа на подобрување на хигиенските услови во Заводот.

1.2.6. Самооценување според моделот на CAF

CAF (Common Assessment Framework) претставува алатка за самооценување која се употребува во европските организација од јавниот сектор. Оваа алатка ги користи техниките за управување со квалитет со цел унапредување на работењето на институциите.

CAF-от има четири главни цели:

1. Да ги опфати единствените карактеристики на организациите од јавниот сектор;
2. Да служи како алатка за подобрување на функционирањето на организациите од јавниот сектор;
3. Да ги поврзува различните модели кои се користат во управувањето со квалитет;
4. Да го олесни процесот на определување на одредниците помеѓу организациите од јавниот сектор.

Рамката за самооценување е дизајнирана за користење во сите области од јавниот сектор и е применлива за организациите од јавниот сектор на национално, на регионално и на локално ниво. Во одделни случаи, во големите организации, самооценувањето може да биде спроведено само на дел од организацијата, на пр., избран сектор или одделение.

CAF моделот е составен од девет критериуми:

1. Раководење;
2. Стратегија и планирање;
3. Управување со човечки ресурси;
4. Партнерство и ресурси;
5. Управување со процеси и промени;
6. Резултати насочени кон корисниците;
7. Резултати насочени кон вработените;
8. Резултати насочени кон општеството;
9. Клучни резултати од работењето.

Првите пет критериуми се овозможувачи, а останатите се резултати. Секој критериум содржи поткритериуми кои содржат прашања според кои се врши самооценувањето. Доделувањето на вредносни оценки за секој одговор се врши според утврден панел за овозможувачи, односно според утврден панел за резултати. За секој критериум се пресметува средна оценка при што се земаат предвид само оние прашања кои се релевантни за соодветната институција.

Користењето на CAF моделот за самооценување му обезбеди на Државниот завод за статистика моќна рамка за иницирање на процесот на постојано унапредување со тоа што им овозможи на вработените да научат повеќе за самите себе и за областите во кои е потребно и можно унапредување.

Првото самооценување според CAF, ДЗС го спроведе во 2007, а второто на крајот на 2009 година. Во текот на 2010 година ја спроведе анализата на второто самооценување и постигнатиот напредок во однос на 2007 година.

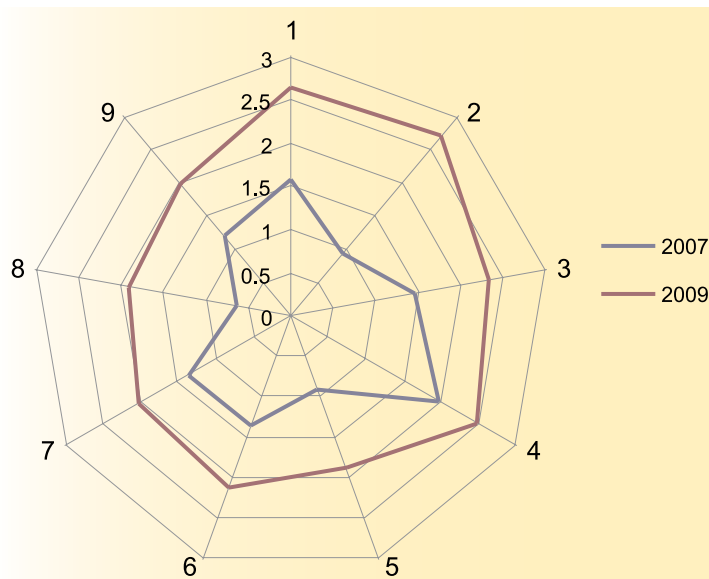
Државниот завод за статистика има постигнато најголем напредок во модулот 2 – Стратегија и планирање и, воедно, и највисока оценка (2,7).

Во модулите 5 - Управување со процеси и промени и 8 - Резултати насочени кон општеството, постигнат е голем напредок но, сепак, во овие области оценките сè уште се најниски (1,88 и 1,89, соодветно).

Споредбата на оценките по одделните модули за 2007 и за 2009 година, е претставена во табелата и графиконот што следат:

Табела 1. Споредба на оценки по одделните модули, по години

Модули според CAF	2007	2009
1. Раководење	1.57	2.62
2. Стратегија и планирање	0.95	2.70
3. Управување со човечки ресурси	1.45	2.33
4. Партнерство и ресурси	1.95	2.48
5. Управување со процеси и промени	0.91	1.88
6. Резултати насочени кон корисниците	1.36	2.12
7. Резултати насочени кон вработените	1.37	2.04
8. Резултати насочени кон општеството	0.63	1.89
9. Клучни резултати од работењето	1.19	1.98

Графикон 8.
Самооценување според CAF моделот

Врз основа на оваа анализа, ДЗС утврди приоритетни области во своето работење кои треба да се унапредуваат и тие се соодветно вклучени во Стратегискиот план на Државниот завод за статистика, 2011-2013.

1.2.7. Сигурност на податоците и статистичка доверливост

Сигурноста на податоците и статистичката доверливост во ДЗС се обезбедуваат со технички средства, имплементација на нови технологии, поддржана и со соодветно управување и процедури и правилници.

Паралелно со техничките мерки се работеше и на подобрување на организациските правила и мерки во поглед на статистичката доверливост.

Формиран е Комитет за статистичка доверливост. Комитетот за статистичка доверливост во Државниот завод на статистика (ДЗС) е основан како советодавно тело на директорот на ДЗС. Членовите на Комитетот за статистичка доверливост се назначуваат од страна на директорот на ДЗС од редовно вработените лица во ДЗС.

Комитетот ги има следниве задачи:

- да ги дефинира микродата базите;
- да се грижи за имплементација на процедурите и мерките за заштита на доверливоста на статистичките податоци;
- да го разгледува секое барање за пристап до микроподатоци кое ќе биде примено во ДЗС;
- да разгледува специфични ситуации и да го советува директорот во случаи кои не се опфатени со општите правила за статистичка доверливост;
- да ја следи еволуцијата на правилата за пристап до микроподатоци;
- да ги утврдува и, по потреба, да ги ревидира процедурите за пристап до микроподатоци;
- да пропишува стандардни обрасци за барање пристап до микроподатоци;
- да подготвува годишни извештаи во врска со користењето на микроподатоците.

Во 2010 година во ДЗС се презедоа повеќе активности во однос на финализирањето на документите за политиката и правилата за овозможување пристап до микроподатоци на научно-истражувачката заедница, како и учество на дел од членовите на три мисии за микроподатоци преку Националната програма ИПА 2007.

Членовите на Комитетот за статистичка доверливост ги подготвија следниве документи:

- Политика за управување со статистичката доверливост
- Правилник за процедурите и мерките за заштита на податоците прибрани со Програмата за статистички истражувања на ДЗС
- Барање за пристап до микроподатоци
- Договор за обезбедување и користење на микроподатоци за истражувачки цели

Комитетот за статистичка доверливост кој има задача да се грижи за имплементација на процедурите и мерките за заштита на доверливоста на статистичките податоци, во текот на 2010 година, во неколку случаи даваше мислење во поглед на барањата за пристап до статистички податоци.

1.2.8. Користење на колаборативната инфраструктура на Еуростат-трансмисија на податоци преку „Единствена влезна точка“

Државниот завод за статистика редовно ја исполнува својата обврска за доставување статистички податоци до Еуростат, при што тоа се прави во сè поголем обем преку дефинираната „Единствена влезна точка“ и со користење на расположливите алатки за поддршка кои ги нуди системот eDamis (eWA, eWP, eWF).

Во 2010 година, преку eDamis, за првпат е извршена трансмисија на податоци од следните области:

- PRODCOM, извештај за квалитет за ИКТ (претпријатија), податоци и извештај за квалитет за отпад во индустријата.

Преку eDamis продолжуваат редовно да се доставуваат статистички податоци од областа на:

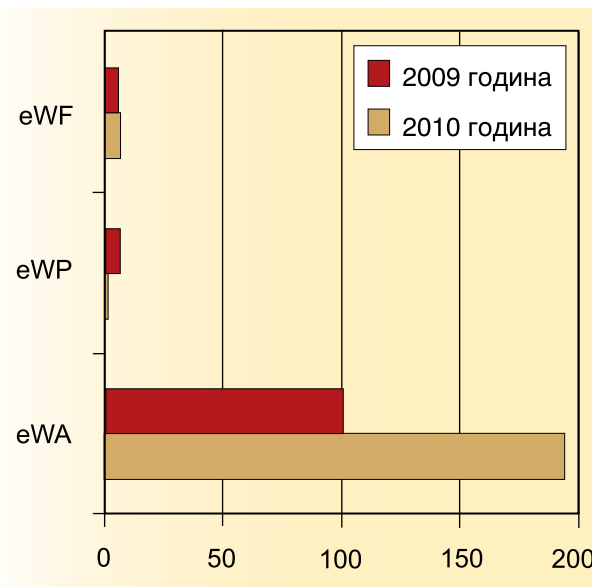
- ИКТ (домаќинства), туризам, воздушен сообраќај, товарен сообраќај, железнички сообраќај, внатрешна и надворешна трговија, индекси на индустриското производство, и вработени, извршени градежни работи и нови нарачки, цени на индустриски производители, економски сметки во земјоделството и растително производство.

Од следниот графикон се гледа зголемувањето на обемот на доставени податоци до Еуростат во 2010 година што изнесува 79%.

Графикон 9.
Доставени податоци до Еуростат
(споредба 2010 со 2009 година)

Графикон 10.
Доставени податоци до Еуростат,
според типот на користената алатка
(споредба 2009 – 2010 година):

Значајно е да се каже и тоа дека за потребите на доставување на податоци до Еуростат, редовно се прави прекодирање на варијаблите (транскодификација) во согласност со кодовите од соодветните регулативи на Еуростат.

1.2.9. ИТ инфраструктура

Информатичката инфраструктура беше значајно подобрена во делот на хардверот и мрежното поврзување во Централниот завод. Преку ЕУ финансираниот проект ИПА 2007 беа набавени сервери, персонални компјутери и беше зајакнат вертикалниот дел на локалната компјутерска мрежа (1Gbps).

Во рамките на истиот проект, како дел од националниот придонес, беа купени 24 рачни компјутери кои ќе се користат за прибирање на податоци за статистиките за цени, како и лаптопи првенствено наменети за држење презентации и други едукативни активности.

Заради соодветна поддршка на семинарите, работилниците и другите обуки кои се држат во ДЗС, набавена е и проекциска опрема и интерактивна табла.

Заради недостиг на средства, врската со регионалните одделенија сè уште се остварува преку 64 kbit/sec линк кој претставува супстандардно решение за пренос на податоците од регионалните одделенија до Централниот завод и обратно.

Во поглед на апликативниот развој, ДЗС целосно се потпира на сопствени ресурси при изработката на ИТ системи за поддршка на статистичката продукција, а како развојни алатки се користат широко распространети комерцијални софтвери (Microsoft), но и специјализирани софтвери за статистички потреби како Blaise и SAS.

Во текот на 2010 година ДЗС се соочуваше со проблемот на редовното годишно лиценцирање на последниве два софтвера кои се суштински за работењето.

1.3. Дисеминација

1.3.1. Дисеминација на податоци

За да се обезбеди расположливост и достапност на статистичките информации во согласност со потребите на корисниците, подготвена е Стратегија за дисеминација на податоци што го опфаќа периодот 2010-2012 година.

Главна цел на оваа Стратегија е да се обезбедат дисеминациони продукти и услуги коишто ќе ги исполнат современите потреби на корисниците на официјалните статистички податоци.

Интернетот ќе биде главен канал за дисеминација на статистичките податоци и информации. Корисниците потребните информации првично ќе ги бараат на веб-страницата на ДЗС.

Донесени се 2 процедури за техничка подготовка на публикациони документи и на статистички обрасци и други придружни документи кои се однесуваат на организацијата на подготовката и печатењето на овој вид публикациони материјали во Печатницата на СОЗР. Целта на процедурите е да се дефинираат чекорите во подготовката на материјалите, како и одговорните за секоја одделна фаза од процесот на подготовка со што лесно може да се следи процесот сè до неговото финализирање во Печатницата на СОЗР.

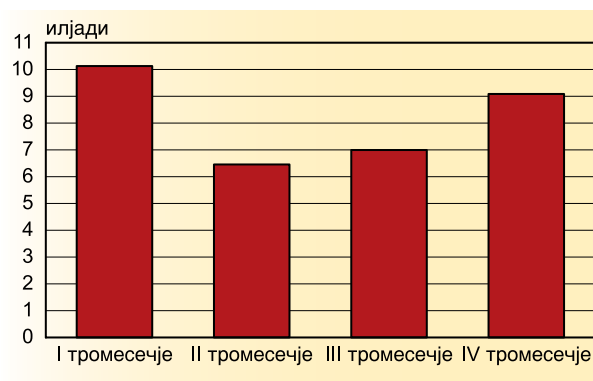
1.3.2. Статистичките податоци достапни on-line - повеќе податоци и повеќе корисници

Веб-страницата на Државниот завод за статистика прераснува во основен извор на информации за официјалната статистика.

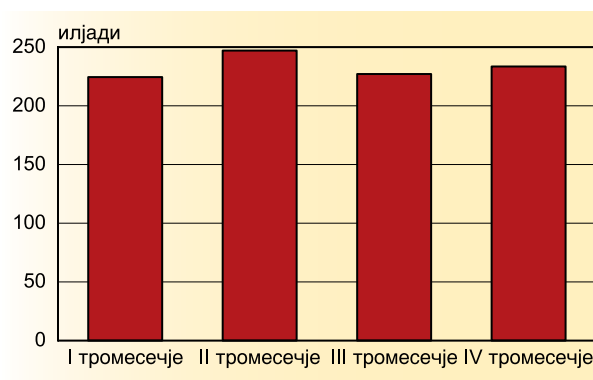
На веб-страницата корисниците имаат пристап до публикациите што ги издава институцијата, како и пристап до база на податоци во која се содржани податоци од повеќе тематски области и податоци по региони и општини.

Од година во година бројот на посетители на веб-страницата постојано расте. Порастот на бројот на посетители во 2010 година, во однос на 2009 година, изнесува 9.5%, додека, пак, бројот на посети на веб-базата на податоци, исто така, се зголемува.

Графикон 11.
Посети на базата на податоци на веб-страницата, 2010

Графикон 12.
Број на посети на веб-страницата на ДЗС, 2010

Заради информирање на јавноста и промовирање на Пописот на населението 2011 година, Државниот завод за статистика на својата веб-страница отвори посебен дел наменет за информирање на јавноста за активностите поврзани со Пописот на населението и негово промовирање.

Тоа е всушност сосема нова веб-страница, визуелно усогласена со логото на Пописот и е подготвена на македонски и на англиски јазик.

За првпат, заради приближување на информациите за Пописот до граѓаните, на веб-страницата има информативен дел на јазиците на останатите етнички заедници во Република Македонија.

Веб-страницата за Пописот ги има следниве содржини:

- Насловна - каде што се дадени главните информации во врска со Пописот;
- За пописите - каде што е даден осврт на пописите во Република Македонија, што е попис, кои податоци ќе се обезбедат итн;
- ПОПИС 2011 - каде што се дадени информации за организацијата на Пописот, опфатот и кои се единици на Пописот, потребни документи, Законот за Попис на населението, домаќинствата и становите, Препораките на ОН/Еуростат, информации за и од Државната пописна комисија и информации за Бирото за Попис;
- Делот Со медиумите содржи известувања до јавноста за активностите што ги спроведува Државниот завод за статистика;
- Прашања и одговори - содржи одговори на најчесто поставувани прашања поврзани со Пописот;
- Галерија и дел со информации за контакт.

1.3.3. Публицистичка дејност на институцијата

Резултатите од статистичките истражувања преку статистичките публикации се достапни до корисниците во земјата и во странство. Во 2010 година беше публикуван речиси ист обем на статистички публикации како и претходната година.

„Статистиката“ за дисеминацијата покажува дека во 2010 година се остварени следните резултати:

- објавени се 295 изданија во едицијата „Соопштенија“,
- објавени се 29 изданија во едицијата „Статистички прегледи“,
- објавени се 7 други публикации,
- добиени се 672 барања за податоци од корисниците во земјата и во странство.

Во 2010 година беа објавени и публикациите:

„**Жените и мажите во Република Македонија**“ претставува публикација во која се презентирани податоци за демографските карактеристики на жените и на мажите во Република Македонија,

нивното учество во образованието, правосудството, културата, како и голем број податоци за статусот на жените и на мажите во формалната и неформалната вработеност, како и нивното учество во процесот на одлучување.

„**Македонија во бројки**“ - содржи голем број на податоци и интересни минифакти за нашата држава со што претставува еден вид мал статистички годишник. Ова издание за првпат содржи и споредбени податоци за Република Македонија со земјите-членки и земјите-кандидатки за членство во Европската унија.

„**Регионите во Република Македонија**“ е публикација која содржи економски и социодемографски податоци за регионите во државата кои претставуваат важна алка во креирањето и следењето на регионалната политика на земјата, но и придонес во исполнувањето на обврските на нашата земја во рамките на регионалната политика на Европската унија.

„**Одржлив развој**“ претставува публикација со која ДЗС ги реализираше своите напори на едно место да ги пресмета и да ги обедини расположливите индикатори за одржливиот развој во Република Македонија. Станува збор за индикатори со повеќестран карактер кои ја одразуваат економската, социјалната, еколошката и институционалната димензија на одржливиот развој.

Графикон 13.
Издадени публикации, 2010 година

1.3.4. Подготовка на податоци според потребите на корисниците - едноставно доставување на податоците до корисниците

Во текот на 2010 година, во ДЗС се добиени 672 писмени барања од кои 86 или 13% се од деловните субјекти во земјата.

Минатата година, меѓународните статистички и други организации доставија 186 барања за податоци од кои од Статистичката служба на Еуростат беа 5 %, но во овој број не е вклучена редовната трансмисија на податоци до Еуростат.

Вкупниот број на претплатници на статистички публикации во 2010 година изнесуваше 78 од кои околу 30 % беа деловни субјекти од земјата.

Библиотеката на Заводот ја посетија 181 корисник, кои ги користеа публикациите на институцијата и останатиот библиотечен фонд. Обработката на библиотечниот материјал продолжи и во 2010 година, кога во COBISS алатката се обработени 198 наслови.

1.3.5. Поголема застапеност на статистичките податоци во медиумите

Медиумите се многу важен дел од корисниците на официјалните статистички податоци, бидејќи преку медиумите статистичките податоци се достапни до широката јавност.

Едицијата „Соопштенија“ е најчесто користен медиум од страна на новинарите.

Државниот завод за статистика го следи само присуството во печатените медиуми и според расположливите податоци во 2010 година биле објавени 689 написи, од кои околу 65% се однесуваат на интерпретација на статистички податоци од областа на индустријата, населението и приходи, потрошувачка и цени.

1.4. Методолошки подобрувања и новитети во ДЗС

1.4.1. Методолошки подобрувања во статистичките истражувања

Државниот завод за статистика во 2010 год. направи повеќе методолошки подобрувања во статистичките истражувања:

- подготвени се методолошките инструменти потребни за спроведување на Пилот-истражувањето за употреба на пестициди
- спроведена е Методологијата за подигање на стапката на неодговор во вкупните резултати во истражувањето за отпад од индустријата
- подготвена е Методологија за Попис на патниот сообраќај
- подготвена е Методологија за Попис на железничкиот сообраќај
- подготвени се пресметки за економските сметки во земјоделството по цени од претходна година, со користење на преработени инпут/аутпут индекси на земјоделските производи
- извршени се дизајнирање, приготвување на нови прашалници за сите истражувања за информатичко-комуникациска технологија, во согласност со методологијата и препораките на Еуростат за 2010 година,
- направени се подобрувања во месечното статистичко истражување Продажни цени на производителите на индустриски производи на домашниот пазар (Ц.41) за 2010 година во однос на:
 - образецот,
 - примерокот на деловни субјекти, примерокот на специфицирани индустриски производи,
 - ребазирање на сите објавени индекси на 2005 г. според НКД Рев.2 на сите нивоа за периодот 2001-2010.
- Подготвени се податоци за структурните статистики од Анексот 1 од Регулативата 295/2008. Податоците се доставени до Еуростат. Во првиот квартал од 2011 г. ќе се објават претходни податоци за 2008 г..
- Направена е ревизија на бруто-домашниот производ за серијата на податоци 2003-2007 поради имплементирање на Регулативите на Советот на Европа 448/98 и регулативата 1722/2005 година, а во врска со хармонизацијата на податоците во согласност со ЕСА 95 Методологијата.

1.4.2. Новитети во Државниот завод за статистика

Во време на брзи промени, а се со цел прилагодување кон новите потреби, во Државниот завод за статистика за првпат:

- испратени се до Еуростат претходните податоци за структурните статистики Анексот 1 од Регулацијата 295/2008
- спроведено е Пилот-истражување за употреба на пестициди
- објавени се податоци за отпад од индустријата во земјата и тие се доставени до Еуростат преку еДамис
- подготвен е извештај за квалитетот од истражувањето за отпад во индустријата и доставен до Еуростат
- енергетските биланси (за 2009) се објавени шест месеци порано од предвидениот период (крај на 2010)
- направена е адаптација во прашалникот за енергани со цел да се опфати првата комбинирана електрана во земјата во енергетските статистики
- започнато е ажурирање на Статистичкиот регистар на земјоделски стопанства од статистички извори, извршена е анализа на добиените податоци и процедурите за ажурирање на регистарот од административни извори
- за прв пат се воспостави типологија на земјоделските стопанства во согласност со европската регулатива за прв пат е спроведено Структурното истражување за земјоделските стопанства
- направени се подготовките за воведување на “Индексот на трошоците во секторот градежништво“:
 - кореспондентна табела Градежни материјали/2005-Продком/2008-Царинска тарифа,
 - ревидирање на образецот од статистичкото истражување за градежни материјали /2010,
 - подготовка на пондери.

ДЗС е назначена за координатор за Специјалниот стандард за дисеминација на податоци на ММФ со кој ДЗС, Министерството за финансии и НБРМ се обврзани и започнаа да ги подготвуваат податоците согласно тој стандард и во таа смисла беше одржана консултативна мисија од страна на ММФ за подготвувањето на заедничкиот календар и заедничката страница за податоци од макроекономијата, финансиските и монетарните статистички податоци.

2. КЛАСИФИКАЦИИ И РЕГИСТРИ

2.1 Класификации

Во почетокот на 2010 година започна ревизијата на Националната класификација на занимања НКЗ-88.

Ревизијата се базира во потполност на структурата на Меѓународната стандардна класификација на занимања - ISCO-08 до нивото на единечни групи односно до четирицифрено ниво. На национално ниво во рамките на единечните групи се додаваат две цифри, со што се разграничуваат и поблиску се објаснуваат специфичностите на занимањата во Република Македонија.

ДЗС редовно ги следи и имплементира промените во економските класификации.

Подготвена е Предлог-класификацијата на занимања и доставена за разгледување до министерства и други институции.

Во 2010 г. ажурирана е царинската тарифа со последните измени и дополнувања спроведени од страна на Царинската управа.

Во текот на годината тековно се следат промените во ИСО 3166 - кодови на држави, регистарот на улици кој го води Централниот регистар, и се користат во шифрирање на статистичките истражувања.

Подготвена е Номенклатура на суровини усогласена со Номенклатурата на индустриски производи, 2008 г.

2.2. Активности за ослободување од административни функции

2.2.1. Статистички регистар на просторни единици

Државниот завод за статистика донесе Методологија за водење на статистичкиот регистар на просторни единици. Со носењето на Методологијата, која е публикувана и достапна за јавноста, се создадоа услови за воспоставување на статистичкиот Регистар на просторни единици.

Во соработка со Агенцијата за катастар на недвижности спроведена е ревизијата на документите за просторните единици за Пописот на населението, домаќинствата и становите, 2011 г. во согласност со Упатството подготвено од Државниот завод за статистика и Агенцијата за катастар на недвижности.

2.2.3. Статистички деловен регистар

Се изврши прекласифицирање на податоците во статистичкиот деловен регистар во согласност со НКД Рев. 2.

Статистичкиот деловен регистар редовно се ажурира применувајќи ги автоматизираниите процедури за месечно и годишно ажурирање.

За првпат се публикуваа податоците за демографија на претпријатијата во согласност со Европската регулатива бр.295/08.

Продолжуваат активностите за воведување на групи на претпријатија во согласност со Европската регулатива бр.177/08.

2.2.4. Статистички регистар на земјоделски стопанства

Во врска со активностите за статистичкиот Регистар на земјоделски стопанства, утврдени се варијаблите за ажурирање со податоци од редовните статистички истражувања од областа на земјоделството и од административните извори. Подготвени се методолошките основи за процедурата за ажурирање на статистичкиот Регистар на земјоделски стопанства со редовните статистички истражувања од областа на земјоделските статистики. Започнато е ажурирање на Статистичкиот регистар на земјоделски стопанства од статистички извори.

Направено е поврзување на податоците за земјоделски стопанства од базата на Регистарот на земјоделски стопанства во ДЗС со административните извори на податоци – Управа за ветерина, извршена е анализа на добиените податоци за ажурирање на регистарот од административни извори.

Подготвен е и алгоритмот за типологијата на земјоделски стопанства. Воспоставена е типологија на земјоделските стопанства.

3. СТАТИСТИКА ПО СЕКТОРИ

3.1 Социјални статистики

Во областа на социјалните услуги, во текот на 2010 година, ДЗС во рамките на НПАА имаше активности во работата на работната група за ЕССПРОС - Европски систем на интегрирана статистика за социјална заштита. Според ЕССПРОС прирачникот беа разработени пробни програми - шеми за обезбедување податоци за различните функции како што се: болест/здравствена нега, хендикеп, старост, фамилија/деца, невработеност, станбено згрижување.

Во областа на животниот стандард, во текот на 2010 година продолжија експерименталните пресметки на Хармонизирианиот индекс на трошоци на живот. Регулацијата за квалитативно прилагодување се применува кај цените на некои трајни потрошни добра со тенденција таа да се спроведе и кај цените на други производи, користејќи различни методи кои се по препорака на ЕУ.

Податоците за Линијата на сиромаштија, врз основа на Анкетата за потрошувачка на домаќинствата, во 2010 година се збогатија со табели за детската сиромаштија.

Во согласност со Годишната програма за статистички истражувања, за првпат Државниот завод за статистика ја спроведе како редовно истражување Анкета за приходи и услови на живеење (EU-SILC). Таа во целост ги следи препораките на Еуростат. Истражувањето започна во мај и прибирањето на податоците траеше 3 месеци, а потоа се продолжи со фазата на контрола на материјалот и подготовка на апликацијата за внес.

Во текот на 2010 година беше контролиран материјалот од Анкетата за користење на времето која беше спроведена континуирано во текот на 2009 година.

Во областа на демографијата реализирани се планираните истражувања за виталната статистика и миграции. Започнаа и интензивните подготовки за Пописот на населението, домаќинствата и становите, 2011 година. Подготвени се пописните инструменти (пописните обрасци), за кои е добиено позитивно мислење од членовите на Статистичкиот совет, и методолошките материјали во согласност со "Меѓународните препораки на ООН/Еуростат, за пописите на населението, околу 2010 година на земјите во ЕЦЕ регионот" (усвоени од страна на Конференцијата на европските статистичари). ДЗС беше домаќин на регионалната Работилница за пописи на население на која учествуваа претставници од статистичките заводи од регионот, како и експерти од Еуростат. На Работилницата се расправаше за текот на подготвителните активности во однос на пописната картографија и процесот на обработка на податоците.

Законот за Попис на населението, домаќинствата и становите, 2011 година беше усвоен и објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 156 на 06 декември 2010 година.

Во согласност со Законот за Попис, 2011 година, се формира Биро за Попис како стручно тело на Државниот завод за статистика, кое го следи процесот на реализацијата на активностите кои се однесуваат на подготовката, организацијата и спроведувањето на Пописот, 2011 г.

Подготвен е Оперативниот план за подготовка, организација и спроведување на Пописот, 2011 г.

За реализација на активностите и за оперативнотехничките работи, во согласност со Оперативниот план, формирани се посебни работни групи во состав на Бирото за Попис.

Организиран е првиот информативен брифинг со медиумските претставници на 29.12.2010 година, на кој медиумите беа запознаени со тековните активности за претстојниот Попис, 2011 година и воедно го дадоа своето мислење за можните начини за соработка меѓу Државниот завод за статистика и медиумите за претстојниот Попис.

Реализирани се две мониторинг мисии од страна на експертот именуван од ЕУРОСТАТ на кои се разгледувани методолошките аспекти на подготовката на Пописот и организацијата на информативните активности кои ќе ги реализира Државниот завод за статистика со цел навремено и правилно информирање на јавноста за Пописот.

Во областа на пазарот на трудот во однос на статистичките стандарди, ревидирана е Националната класификација на занимања.

Спроведено е и истражувањето за усогласеноста меѓу работата и семејниот живот во рамките на Анкетата за работната сила, како дополнителен анекс на Анкетата.

3.2. Национални сметки

Во областа на националните сметки, според Програмата за работа за 2010 година, реализирани се пет истражувања на терен каде што се вклучени и истражувањата за Паритетот на куповната моќ, проект раководен од Еуростат. Аналитичките истражувања се реализираат во согласност со планираната динамика.

Во согласност со ИПА 2008 г. повеќе корисничката програма реализирано е истражувањето за инвестиции во малите субјекти од што ќе се направи анализа на опфатот на податоците и можноста да се подготви модел за проценка на инвестициите на малите субјекти.

Во рамки на проектот за Паритет на куповната моќ, реализирани се сите фази од прибирање, верификување и испраќање на податоци до Еуростат, како и обезбедување на дополнителни податоци за БДП за плати, ренти и сл.

3.3. Статистика на земјоделството

Во областа на земјоделството, шумарството, ловот и риболовот, во текот на 2010 година се реализираа сите планирани статистички истражувања.

Во периодот од 01-15 јуни 2010 година, беа реализирани теренските активности во рамките на спроведувањето на првото Структурно истражување на земјоделските стопанства. Податоците се обработени и публикувани.

Алгоритмот за утврдување на типологијата на земјоделските стопанства е утврдена и определени се типовите и пресметана е економската големина на земјоделските стопанства утврдени со Пописот на земјоделство во 2007 година.

Изготвен е и план за селекција на земјоделски стопанства за потребите на сметководствената мрежа на земјоделски стопанства (ФАДН).

Подготвени се методолошки упатства за економските сметки во земјоделството и за цените и индексите на цени на земјоделските производи.

3.4. Деловни статистики

Континуирано се работи на подобрување на статистиките од областа на деловните статистики и хармонизирање на статистиките со европските регулативи.

Во согласност со обврската за обезбедување на релевантни статистички податоци во споредба со ЕУ регулативата за PRODCOM (Nomenclature of Industrial Products), ДЗС започна со редовна трансмисија на годишни податоци за индустриското производство по PRODCOM.

Како резултат на тоа, постигната е целосна усогласеност со Регулацијата 3294/91 за PRODCOM.

Имплементирана е НКД. Рев 2 во краткорочните статистики (една година двојно кодирање) – индустриско производство.

Имплементирана е НКД.Рев 2 во пресметката на индексите во продажните цени на производителите на индустриски производи на домашниот пазар.

Имплементирана е PRODCOM/2008 во прибирање и обработка на продажните цени на производителите на индустриски производи на домашниот пазар.

Формирана е база за краткорочни статистики во согласност со Регулацијата 1165/98 (2010 =100) за истражувањето на нови нарачки и приходи од продажба во индустријата.

Ревидирана и хармонизирана е статистиката за месечно следење на дистрибутивната трговија во согласност со Регулациите за краткорочни статистики и структурно-деловни статистики.

Статистика на животна средина, енергетика и транспорт

1. Статистика на животна средина

- спроведено е редовното годишно истражување за комунален отпад, резултатите се објавени во годишно соопштение и доставени до Еуростат преку еДамис веб порталот
- објавено е соопштение за отпад од индустријата, направена е трансмисија на податоците во Еуростат преку еДамис, подготвен е и доставен во Еуростат Извештајот за квалитет
- спроведено е Пилот-истражување за употреба на пестициди
- спроведени се редовните статистички истражувања за статистиката на вода, пополнет е и доставен ОЕЦД прашалникот за вода до Еуростат

2. Енергетска статистика

- спроведени се редовните годишни статистички истражувања, енергетските биланси за земјата се подготвени и објавени 6 месеци пред рокот предвиден во Програмата, до Еуростат и ИЕА се навреме се доставени годишните податоци од енергетската статистика
- интензивно се прави анализа на месечните податоци со цел да станат дел од известувањето на месечно ниво според европските стандарди

3. Статистика на транспорт

- спроведени се редовните годишни статистички истражувања
- спроведени активности за кои ДЗС е надлежен во спроведувањето на Пописите на патниот и железничкиот сообраќај
- направена е оценка на методолошките инструменти, рамката за примерок, изборот на примерок и начинот на прибирање на податоците од извештајните единици за товарниот сообраќај во функција на подобрување на квалитетот на статистиката на товарниот сообраќај.

3.5. Сектор за регионалните одделенија

Организациската структура на Државниот завод за статистика ја сочинуваат централната институција и осум регионални одделенија на територијата на целата држава (Скопје, Тетово, Куманово, Велес, Штип, Битола, Охрид и Струмица).

Основна функција на регионалните одделенија е прибирање на статистички податоци, прва контрола на прибраниот материјал и шифрирање на обрасците. Со цел да се обезбеди заштеда во трошењето на финансиските средства, наменети за прибирање на податоци во текот на 2010 година, вработените во регионалните одделенија беа ангажирани и како анкетари при прибирањето на податоците од анкетните истражувања.

Според Годишната програма за статистички истражувања во 2010 година требаше да бидат спроведени 207 статистички истражувања, за кои податоците беа прибрани од терен со различна динамика (месечни, квартални, годишни и повеќегодишни истражувања).

Од нив за 62 истражувања (29,95%) прибирањето на податоците се изврши во Државниот завод за статистика, а за 145 истражувања (70,05%) прибирањето на податоците се изврши во регионалните одделенија и во Државниот завод за статистика.

Административните извори се користеа за прибирање на податоци во 33 истражувања. Оттука може да се заклучи дека во Државниот завод за статистика се уште примарен извор на прибирање на податоци е со помош на статистички обрасци.

Во регионалните одделенија за статистика за најголем број истражувања се врши само прибирање на податоците, шифрирање и прва контрола на обрасците (120 истражувања), а внес и техничка обработкана податоците во регионалните одделенија се врши за пет статистички истражувања од областа на демографијата (со исклучок на регионалното одделение за статистика во Скопје).

Прибирањето, шифрирањето и првата контрола и внесот на податоците се врши за 7 статистички истражувања во регионалните одделенија.

4. МЕЃУНАРОДНА АКТИВНОСТ И СТРАНСКА ПОМОШ

4.1. Европска интеграција

Вработените од ДЗС активно учествуваа во следењето и ажурирањето на НПAA во поглед на вклучените цели и активности што беа предвидени да се реализираат во 2010 год. ДЗС како носител и координатор на Работната група број 18 – Статистика, континуирано го организира и координира работењето на работната група со цел редовно, квалитетно и навремено следење и информирање за напредокот во усвојување на законодавството, со неделна, месечна, квартална и годишна периодика.

Во декември 2010 год., до Секретаријатот за европски прашања беше доставена финалната верзија од НПAA 2011.

Шестиот состанок на Поткомитетот за економски и финансиски прашања и статистика се одржа во март во Скопје, при што Европската комисија (ЕК) го поздрави големиот прогрес кој го има направено ДЗС од претходниот состанок (2009).

Интензивната и добро воспоставена соработка меѓу Еуростат и ДЗС се унапредува со секој преземен следен чекор. Покрај учествата на состаноците на работните групи на Еуростат, од голема корист за ДЗС во примена на европското законодавство во статистиката се и консултациите, оценките и препораките од Еуростат.

Државниот завод за статистика и во 2010 година ја достави и потврди навреме оценката на Република Македонија во Статистичкиот систем за управување со информации (Statistical Management Information System - SMIS+), софтверска интернет алатка на Еуростат преку која Еуростат го следи усогласувањето на земјите кандидати и потенцијалните кандидати со законодавството на ЕУ, во доменот на статистиката

Од 2 до 3 јуни 2010, Еуростат ја реализираше својата редовна годишна мисија, со цел:

- да го следи прогресот од претходната мисија за оценка (2009) и да ја оцени тековната ситуација на статистиката во статистичкиот систем на Република Македонија,
- да се дискутира процесот на трансмисија на податоци,
- да се дискутираат тековните и идните повеќе кориснички и национални проекти, донирани од страна на ЕК или други донатори.

4.2. Поважни меѓународни состаноци

Државниот завод за статистика има блиска соработка со статистичките одделенија на Обединетите нации.

Во февруари 2010 год., директорот на Државниот завод за статистика, м-р Благица Новковска, учествуваше на форумот на меѓународниот статистички систем - 41-та сесија на Статистичката комисија на Обединетите нации.

Директорот на Заводот е член на:

- Конференцијата на европските статистичари (CES), која во јуни 2010 година ја одржа својата 58-ма пленарна сесија,
- Меѓународната асоцијација за истражување на приходи и богатство (ИАРИВ)
- Техничката координативна група за пописите на население во Југоисточна Европа
- Управниот комитет на проектот „Помош на Црна Гора во приближувањето кон стандардите на ЕУ во статистиката“, каде истовремено е ангажиран и како краткорочен експерт во областа на градење институционални капацитети

Заводот за статистика соработува со меѓународни статистички асоцијации меѓу кои и Меѓународниот статистички институт (ISI).

Во мај 2010 година, директорот на Државниот завод за статистика учествуваше на 4-та меѓународна конференција за демографија на Балканот – Просторна демографија на Балканот: трендови и предизвици. На Конференцијата, директорот презентираше два труда насловени „Прибирање и организирање на демографски податоци за Република Македонија“ и „Предизвици за планирање и развој“.

Исто така во мај, директорот учествуваше и на Конференцијата за квалитет во официјалната статистика, од 3 до 6 мај, во Хелсинки, Финска. Оваа Конференција се одржува секоја втора година. На Конференцијата беше презентираан трудот „Зголемена ефикасност преку хармонизација на метаподатоците и податоците за квалитет“. Истотака, Заводот за Конференцијата го подготви и трудот „Динамиката на населението и демографската иднина на регионите во Република Македонија“.

Во септември 2010 година, ДЗС беше домаќин на студиска посета од страна на колеги од статистичкиот завод на Црна Гора. Целта на посетата беше ДЗС да го пренесе своето искуство во организирање и спроведување на пост-пописни истражувања.

Во периодот од 2 до 5 ноември, во Државниот завод за статистика (ДЗС) се одржа Поедноставено партнерско оценување (Light Peer Review) кое имаше за цел да утврди колку ДЗС во своето работење е усогласен со принципите 1-6 и 15 од Кодексот на добра пракса на Еуростат (Eurostat Code of Practice). Оценувањето го водеше тим од двајца оценувачи номинирани од страна на Еуростат, а покрај нив во тимот имаше претставник-набљудувач од Еуростат и двајца набљудувачи од статистичките заводи на Србија и Турција. Тимот на оценувачи имаше состаноци со Стручниот колегиум на ДЗС, како и со претставници на раководниот и со помладите соработници во Заводот. Освен со нив, тимот имаше средби и со претставници на: Статистичкиот совет, Министерство за внатрешни работи, Министерство за труд и социјална политика, Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, Министерство за финансии, Народна банка на Република Македонија, Управа за хидрометеоролошки работи, Економски факултет, Економски институт, Институт за социолошки и политичко правни истражувања, Стопанска комора, Светска банка, Сидра, Фонд за население на ОН, медиуми – А1 телевизија, Сител телевизија и МИА. Како резултат од оценувањето произлезе Извештај во кој е дадена оценката за усогласеноста со Кодексот на Еуростат на ниво на индикатори и принципи. Извештајот е изготвен врз основа на информациите прибрани за време на мисијата, како и врз основа на претходно доставениот материјал од страна на ДЗС.

Во Извештајот е констатирано дека:

“ДЗС произведува и дисеминира официјални статистички податоци почитувајќи ги принципите на професионална независност, статистичката доверливост и непристрасност и објективност во согласност со Законот за државна статистика.”

Во извештајот се дадени препораки за понатамошно подобрување во работата.

На 22 декември 2010 година во Државниот завод за статистика се одржа презентација на резултатите од проектот „Сателитски сметки за задруги и единици со заемен интерес“. Проектот беше кофинансиран од страна на Европската унија и Заводот го спроведе во периодот од март до декември 2010 година. На настанот, воведно обраќање имаше директорот на Државниот завод за статистика, м-р Благоица Новковска, која зборуваше за значењето на Проектот. На презентацијата учествуваше претставник на Генералниот директорат за претпријатија и индустрија на Европската комисија, претставници од Централниот кооперативен сојуз на Бугарија и од Сојузот на трудово-производни кооперативи, претставници од институциите од Република Македонија и претставници од задругите и асоцијацијата на задруги.

ДЗС зема учество во проектот Трансмонеа на УНИЦЕФ, со навремено доставување на демографски и макроекономски податоци.

Навремено се изготвени и доставени потребните податоци од областа на демографијата за Годишниот извештај за милениумските развојни цели.

Во 2010 година ДЗС учествуваше и во проектот на УНИЦЕФ спроведен во земјите на Западен Балкан со цел прибирање на податоци за појавата на административна корупција и други слични форми на криминал. Истражувањето за користењето на јавните услуги и интегритетот на вработените во јавните служби се спроведе над репрезентативен примерок од 3500 домаќинства.

4.3. Меѓународни проекти во кои е вклучен ДЗС

4.3.1. Тековни проекти

на Европската комисија:

- Национални проекти

ИПА 2007 Техничка помош на Државниот завод за статистика

Како резултат на експертската помош добиена преку националниот проект ИПА 2007, во 2010 година беа постигнати следниве резултати:

Во областа на метаподатоците беше дефиниран статистичкиот бизнис процес модел на ДЗС и тој беше детално образложен во документ кој е усвоен од страна на Стручниот колегиум.

Во областа на статистичката доверливост беа подготвени повеќе документи во врска со пристапот до микроподатоци за научно-истражувачки цели меѓу кои и Правилникот за процедурите и мерките за заштита на податоците прибрани со Програмата за статистички истражувања во Државниот завод за статистика кој беше усвоен од страна на Стручниот колегиум.

Во областа на националните сметки е направен прогрес во процесот на составување на секторските сметки што подразбира и подобрување на техниките на билансирање преку табелите на понуда и на употреба. Целиот процес се одвива со вклучување на податоци од Министерството за финансии и НБРМ што подразбира потврдување на секторизацијата на единиците што е услов за интегрирање на податоците од макроекономските, монетарните и финансиските статистики во доставените податоци за составување на сметките.

Стегнато е знаење за пресметката на БДП на тримесечно ниво, соодветно со годишните пресметки, а подобрени се пресметките на вредноста на основните средства.

Редизајниран е прашалникот за тримесечното истражување на додадената вредност на субјектите од нефинансискиот сектор.

Во областа на структурните деловни статистики, преку ЕДАМИС - системот за трансмисија на податоците на Еуростат, се подготвени и испратени сетовите податоци 13, 23; 33 и 43 во согласност со Регулативата за структурно-деловни статистики

бр.250/2009 од 11 март 2009 година, Анекс 3, за двојно известување според класификацијата NACE Rev. 1.1. Сетот на податоци опфаќа варијабли пресметани според дефинициите на оваа Регуллатива, а се однесуваат на дејностите кои припаѓаат на следните сектори: Индустрија (Б, Г, Д), Градежништво, (Ѓ), Трговија (Е) и Услуги (Ж, З, И).

Во областа на дистрибутивната трговија се воспостави редовно месечно статистичко истражување. Прометот е многу значаен краткорочен индикатор за дистрибуцијата и сите услуги, едноставно поради тоа што постојат само неколку индикатори кои се на располагање за оваа дејност. Целта на индексот на прометот е да ја покаже еволуцијата на пазарот на стоки и услуги.

Во областа на товарниот сообраќај, со цел зголемување на опфатот и квалитетот на податоците ревидирани се инструментите за прибирање на податоци кои се основа за пилот истражувањето кое се спроведува во 2011 година.

Во областа на цените изработено е ново апликативно решение за цените на производителите на индустриски производи базирано на искуството на Заводот за статистика на Германија

Врз основа на знаењето стекнато за моделите за пресметка на индексите и суб индексите на трошоци на градежништвото се работеше на експериментални пресметки кои го покажуваат движењето на цените на главните фактори на производството на градежништвото. Со ова се прави усогласување со ЕУ регулативата за краткорочна статистика за градежни трошоци (320), материјални трошоци (321) и трошоци за работа (322).

Знаењето добиено на двете работилници за **примена на економските класификации** во статистичките истражувања и во деловниот регистар беше применето во процесот на транзиција од НКД рев.1 во НКД рев.2

Во областа на социјални статистики, во согласност со регулативите на ЕУ бр. 1177/2003, 1553/2005 и 1791/2006 се реализираа мисии за хармонизирање на истражувањето од областа на животниот стандард. Направена е евалуација на прашалниците (прашалникот за домаќинство и индивидуалниот прашалник) за Анкетата за приходи и услови за живеење (АПУЖ) и добиени се препораки за нивно

подобрување во втората година од истражувањето. Добиени се и препораки како да се конструираат т.н. серпентини односно подредувањето на населените места за ротациониот панел во примерокот.

Во рамките на мисиите од областа на образованието добиени се препораки за истражувањето ЦВТС 4 -континуирана стручна обука, во сите фази почнувајќи од регулативата, подготовката на инструменти, изборот на примерок, до спроведувањето на терен и искуствата од спроведувањето на вакво истражување со анкетари. Истражувањето во Еуростат се спроведува врз основа на Регуллативата (ЕУ) бр. 822/2010.

Посебна придобивка е трансмисијата на сетовите, табели за образование - УОЕ 2010 (UNESCO/OECD/EUROSTAT joint questionnaire) до Еуростат преку еДамис., која се оствари за првпат, со помош на експертот ангажиран преку проектот. Хармонизирањето во оваа област се реализира врз основа на Регуллативата (ЕУ) бр. 452/2008.

- Повеќекориснички проекти

ИПА 2008 г. повеќе корисничка програма за статистичка соработка

Во рамките на Пилот-проектот за статистика на слободни работни места, во 2010 година проучен е предлог-прашалникот добиен од страна на експертот и преведени се релевантните регулативи и методолошки објаснувања.

Во рамките на Пилот-проектот за деловни регистри во 2010 година беа постигнати следниве резултати:

- Направена е оценка на состојбата на Деловниот регистар во однос на усогласеноста со Регуллативата 177/2008 и препораките во Методолошкото упатство за деловниот регистар.
- Дефинирани се активностите за понатамошен развој на Деловниот регистар:
- Воведување на статистичката единица групи на претпријатија
- Воведување на ad hoc статистичко истражување за ажурирање на локалните единици
- Воведување на статистичко истражување за средни и големи претпријатија во функција на воведувањето на статистичката единица групи на претпријатија

Во рамките на Пилот-проектот за статистики на надворешната трговија во 2010 година беа постигнати следниве резултати:

- Подобрување на методолошкото упатство на статистиката на надворешната трговија и подобрување на квалитетот на статистичките податоци за надворешно-трговската размена преку:
 - воведување на дополнителни контроли кои треба да се спроведат во Царинската управа и ДЗС,
 - воведување на автоматизирани контроли во однос на вредностите и количините,
 - воведување на споредба на податоците со останатите земји.

Во рамките на Пилот-проектот за економски сметки во земјоделството, вклучувајќи ги и цените во 2010 година, беа постигнати следниве резултати:

- Подготвени и испратени се првични верзии на описите на пресметките (inventories) за економските сметки во земјоделството
- Подготвени и испратени се финални верзии на описите на пресметките (inventories) користејќи образец подготвен од ЕУРОСТАТ за економските сметки во земјоделството и индексите на цени и апсолутните цени во земјоделството заедно со дополнителна табела по барање на експертите (product inventors).

Во рамките на Пилот-проектот за трансмисија на податоците од Пописот на земјоделство и Структурното истражување за земјоделските стопанства во 2010 година беа постигнати следниве резултати:

- Испратени се до Еуростат стандард аутпут коефициентите 2004 заедно со кратко методолошко објаснување за нивна пресметка
- Подготвени и испратени се разликите меѓу прашалникот од Пописот на земјоделството и барањата на ЕУРОФАРМ
- Подготвена и испратена е матрица за транскодификација на податоците од Пописот на земјоделството, 2007 г.
- Подготвен е и испратен кодот за програмирање на транскодификација на податоците од Пописот на земјоделството, 2007 г.

- Подготвени и испратени се разликите меѓу прашалникот од структурното истражување за земјоделските стопанства во 2010 г. и барањата на ЕУРОФАРМ
- Подготвена е и испратена матрицата за транскодификацијата на податоците од структурното истражување за земјоделските стопанства, 2010

Во рамките на Пилот-проектот за PRODCOM, во 2010 година беа постигнати следниве резултати:

- Во рамките на ИПА 2008, за годишното истражување од областа на индустријата (PRODCOM) во 2010 година беше направена оценка на квалитетот на статистичкото истражување. Притоа беше утврдено дека ДЗС во голем дел ги спроведува препораките од Регултивата за спроведување на годишното истражување PRODCOM и притоа беа дефинирани потребите за вклучување на ротационен примерок за малите претпријатија во функција на подобрување на ова истражување. За спроведување на овие препораки беше организирана работилница во Подгорица која се спроведе во октомври 2010 г.

Во рамките на Пилот-проектот за национални сметки, во 2010 година беа постигнати следниве резултати:

- Беше спроведено истражување кое имаше за цел да прибере податоци за малите субјекти со цел да се подобри податокот за инвестициите во основни средства кај овие субјекти. Податоците од ова истражување ќе бидат презентирани на состанок во Еуростат.

Во рамките на Пилот-проектот за паритетот на куповната моќ, во 2010 година беа постигнати следниве резултати:

- Беше спроведено истражување на пазарот, се вршеше снимање на цените на мало и беа реализирани пресметките за градежништвото. Исто така, беа пресметани дополнителни податоци потребни за пресметката на паритетот на куповната моќ.

Во рамките на Пилот-проектот за структурни деловни статистики, во 2010 година е реализирана мисија од страна на експерт од Еуростат и е подготвен извештај за статусот на структурните деловни статистики (СДС) во ДЗС во однос на анексите кон Регултивата за СДС и статусот на статистиката за странски афилијации.

Во рамките на Пилот-проектот за хармонизиран индекс на трошоците на животот, во 2010 година беа постигнати следниве резултати:

- Во 2010 година продолжија експерименталните пресметки на хармонизираниот индекс на трошоците на животот. Оваа година, пресметките на овој индекс почнаа да се вршат со месечна динамика, паралелно со редовниот индекс. Регулативата за квалитативно прилагодување се применува кај цените на некои трајни потрошни добра со тенденција таа да се спроведе и кај цените на други производи, користејќи различни методи кои се по препорака на ЕУ.
- Во 2011 треба да се започне со следењето на Регулативата за сезонското прилагодување.
- Во 2010 година, на регионално ниво, беше одржана и работилница за НЦР во Скопје.

Во рамките на Пилот-проектот за Пописот на населението, домаќинствата и становите, во 2010 година беа постигнати следниве резултати:

- Беа организирани три работилници за Пописот на населението, домаќинствата и становите, 2011 година, на кои се следеше статусот на подготовките за претстојните пописи на населението во земјите од Југоисточна Европа. Пописот 2011 година во Република Македонија е подготвен според "Меѓународните препораки на ОН/ЕЦЕ/Еуростат за пописите на населението околу 2010 година", донесени од страна на Конференцијата на европските статистичари во 2006 година.

Исто така, во рамките на ИПА 2008 е добиена и техничка помош за воведување на истражувањето за структурата на заработувачката. Спроведена е Пилот-анкета за структурата на заработувачката. Ова истражување се спроведува секои 4 години во согласност со Регулативата на Советот бр.530/1999, Регулативата на Комисијата (ЕС) бр. 1916/2000 и бр. 1738/2005.

ИПА 2009 повеќе корисничка програма за статистичка соработка

Проектот започна со реализација на 01.12.2010, а ќе заврши на 31.07.2012.

Цели на проектот се подобрување на квалитетот на статистичките информации и зајакнување на довербата во методите и професионализмот, што ќе обезбеди несомнителни статистички податоци за креаторите на политиката и меѓународната заедница.

Продолжување на процесот за постепено интегрирање на Државниот завод за статистика кон Европскиот статистички систем и продолжување на поддршката за одржливо градење на капацитетите.

4.3.2. Грантови

Анкета за мислењето на потрошувачите

Преку Грантот ДЗС продолжи да го спроведува статистичкото истражување од областа на деловните тенденции и се обезбедија статистички податоци за мислење на потрошувачите за тековната состојба и краткорочните очекувања. Со статистичкото истражување се добиваат квалитативни податоци кои се во функција на следење на краткорочната економска политика во земјата.

Целта на ова истражување е да се приберат информации од членовите на домаќинствата за личната финансиска состојба и намерите за штедење и, како второ, нивното мислење за општата економска состојба, предвидените трошоци и очекувања за цените во блиска иднина.

Прибраните статистички податоци се доставуваат до Европската комисија на месечно ниво според однапред утврден календар. Истите се објавуваат во редовно месечно соопштение и се достапни на веб-страницата на ДЗС.

Анкета за работната сила 2010, ад хок модул за усогласеност помеѓу работата и семејниот живот

Целта на модулот беше да се подобрат сознанијата за усогласеноста помеѓу работата и приватниот живот на луѓето, а тие податоци понатаму би се користеле и за следење на Европската стратегија за вработување.

Прибирањето на податоците за модулот се реализираше во согласност со методолошките објаснувања и барањата на Регулативата на Комисијата: Commission Regulation (EC) No 20/2009 год.

Реализацијата на модулот започна од 1.01.2010 година во рамките на Анкетата за работната сила, како дополнителен анекс на Анкетата, и се спроведуваше во текот на целата 2010 год. Големината на примерокот беше дефинирана на 5000 домаќинства, дистрибуирани во текот на годината, што е 1/4 од вкупниот број на анкетирани домаќинства, во текот на годината. Во секој квартал беа анкетирани по 1250 домаќинства, во кои беа опфатени само лицата од 15 до 64 години.

Сателитски сметки за кооперативи и здруженија

Овој грант беше реализиран во 2010 година. Прибраните податоци се подготвени и објавени на веб страната на ДЗС. Тие беа презентирани пред корисниците и претставниците на асоцијацијата на здруженијата. Во рамките на проектот спроведено е истражување на терен на околу 500 претпријатија, односно здруженија и подготвени се сметките за единиците кооперативи. Бидејќи проектот се спроведуваше во согласност со Прирачникот препорачан за составување на сметките за кооперативите и социјалната економија, тоа беше корисно искуство за вработените во однос на нови знаења за дефинирање на единиците што припаѓаат во оваа област, можност за поширока анализа за овој дел на економијата, но и можност за обучување на кадарот за спроведување на проекти од овој вид.

4.3.3. Проект за македонско шведското партнерство во статистиката, 2009-2011

Активностите се одвиваат според претходно договорениот план на активности, во следните четири основни компоненти: метадата, животна средина, земјоделство и дисеминација.

Резултатите во рамките на проектот се следни:

- Работење на нов интерфејс на апликацијата за Регистарот на фарми,
- Добиено основно знаење за имплементирање на PC-Axis SQL модулот, и конвертирање на SAS табели во PC Axis, зголемена е базата на податоци на интернет со нови табели по општини, а постоечките се ажурираат.
- Првпат се објавени податоци за отпад од индустријата во земјата, извршена е трансмисија на податоците во Еуростат и подготвен е Извештај за квалитетот кој е доставен до Еуростат,
- Спроведено е Пилот-истражување за употреба на пестициди.

4.3.4. ДЗС давател на странска помош

Како резултат на позитивните искуства стекнати во рамките на својата меѓународна активност, ДЗС како конзорциумски партнер со ICON Institute во проектот „Помагање на Црна Гора во приближувањето кон ЕУ стандардите во статистиката“, во текот на 2010 година обезбеди краткорочна експертска помош во областите: стратешко планирање и националните сметки.

4.4. Комуникација и соработка со другите државни институции

Во областа на социјалните статистики особено треба да се нагласи соработката со МВР околу новините кои ова министерството ги воведо во евиденцијата на миграциите кои како административни податоци се користат во статистичките истражувања од областа на социјалните статистики.

Продолжена е комуникацијата и соработката со Министерството за труд и социјална политика пред се на полето на развојот на Европски систем на интегрирана статистика за социјална заштита - ЕССПРОС. Соработка се остварува и со Републичкиот завод за здравствена заштита, Народната банка, Меѓународниот монетарен фонд, Светската банка и други домашни и странски институции. Со UNICEF се реализира соработката во обезбедувањето на статистички податоци за TransMonee базата во која се прибираат податоци за социјалната и економската положба на децата.

Соработката со Агенцијата за вработување е континуирана, како во рамките на одделни заеднички проекти, така и во меѓусебни консултации и договарања.

„Државниот завод за статистика ја одбележа 65 годишнината од основањето на институцијата“

На 1 јуни 2010 година, Државниот завод за статистика го одбележа јубилејот-65 години од основањето. За таа цел беа организирани повеќе активности.

- Спортски игри

Прва активност со која почна одбележувањето на јубилејот на 30.05. 2010 година беше организацијата на спортските игри. За овој настан се пријавија екипи од повеќе државни институции: Државен завод за статистика, Царинската управа, Секретаријатот за европски прашања, Стручна служба при Владата на Република Македонија, Секретаријатот за спроведување на Рамковниот договор, Агенцијата за катастар и недвижности, Институтот за национална историја, Националната агенција за европски образовни програми и мобилност и ICON институтот од Германија.

Екипите се натпреваруваа во неколку спортови : мажи- фудбал и кошарка и жени- пикадо.

- Прва регионална Конференција за земјоделски статистики

Државниот завод за статистика беше организатор и домаќин на Првата регионална конференција за земјоделски статистики, која се одржа на 31.05. 2010 година.

На Конференцијата со свои излагања настапија претставници од Државниот завод за статистика, како и претставници на ЕУРОСТАТ, ФАО и неколку национални заводи за статистика од регионот.

Квалитетот на презентираниите трудови и организацијата на Конференцијата беа позитивно оценети од страна на учесниците, од националните статистички институции (Албанија, Бугарија, Црна Гора, Унгарија, Србија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Турција, Шведска и др.), како и претставниците од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

- Свечена академија по повод 65 години од основањето на Државниот завод за статистика

Централен настан со кој се одбележа Јубилејот на Државниот завод за статистика беше Свечената академија, која се одржа на 1 јуни 2010 година.

За постигнувањата на Државниот завод за статистика во последните пет години, како и за предизвиците, што стојат пред институцијата свое обраќање имаше директорката на Државниот завод за статистика, - м-р Благоица Новковска. Меѓу другото беше истакнато:

„... Официјалните статистички податоци им помагаат на населението и на владите да го разберат светот во кој живееме и да донесат одлуки за иднината базирани на релевантни информации. Статистичките податоци се основен извор на информации во “економијата базирана на знаење”...”

„... Со цел да се обезбедат макроекономски податоци во согласност со европските и светските стандарди, во изминатите неколку години направивме повеќе промени во системот на националните сметки, вклучувајќи ги и промените во постапките за продукција на податоците и оценувањето на квалитетот на изворите на податоците.

Промените што настанаа во македонската индустрија, градежништвото и енергетскиот сектор за нас беа предизвик за унапредување на постоечките и за воведување на нови истражувања, а со цел да се добијат навремени, релевантни, сеопфатни и квалитетни податоци за сите овие појави.

„...следејќи ги европските и меѓународните препораки во оваа област (информациско-комуникациските технологии), воведовме сет на статистички истражу-

вања кои ни обезбедија продукција на податоци за користењето на информациската технологија кај деловните субјекти и домаќинствата, како и повеќе индикатори за комуникацискиот пазар во земјата...”

„...Пазарот на трудот е една многу значајна област којашто во Државниот завод за статистика се следи преку статистичките истражувања за плати и вработеност и Анкетата за работната сила. Во рамките на постоечките статистички истражувања за плати и вработеност се направија повеќе подобрувања на квалитетот и разбирливоста на обрасците и се обезбеди усогласеност со концептот на бруто и нето-плати. ...”

„...направивме значително збогатување на статистичката продукција во земјата со тоа што воведовме нови статистички истражувања и во повеќе други области. Животната средина е област која во последните години е предмет на интерес во македонската јавност и за која до неодамна практично не располагавме со статистички податоци...”

„...Макроекономската статистика беше збогатена и со продукција на пресметките на табелите на понуда и на употреба, конструкција на инпут-аутпут табелите, како и пресметките на регионален бруто-домашен производ. ...”

„...Државниот завод за статистика во 2007 година го спроведе Пописот на земјоделството, првпат по речиси 40 години. Во 2008 година спроведовме три пописи во доменот на деловните статистики и тоа: Попис на трговските капацитети, Попис на угостителските капацитети и Попис на деловните субјекти. Подготовките за следниот Попис на населението ги започнавме со целосно почитување на Препораките за пописи на населението околу 2010 година, донесени од страна на Статистичката служба на Обединетите нации и ЕУРОСТАТ...”

„...ги воспоставивме: статистичкиот Деловен регистар, статистичкиот Регистар на просторни единици, а интензивно се работи и на развојот на статистичкиот Регистар на население и Регистарот на фарми. Со функционирањето на статистичките регистри, очекуваме значително да се подобри инпутот во статистичките истражувања и, секако, сето тоа позитивно да се одрази врз намалувањето на оптовареноста на деловните субјекти и индивидуалните лица преку олеснето пополнување на статистичките обрасци. ...”

„...Денес, статистичката продукција во Република Македонија се базира на примена на Националната класификација на дејностите, која се заснова на европската Класификација на дејностите - НАЦЕ, Класификацијата на производи според дејноста, Класификацијата на непрофитните институции кои им служат на домаќинствата. Исто така, направивме ревизија на националната Номенклатура на индустриски производи која се заснова на ПРОДЦОМ листата и ја воведовме новата Номенклатура на територијални единици која е усогласена со европската номенклатура НТЕС...”

„...Државниот завод за статистика започна со трансмисија на податоците до ЕУРОСТАТ според однапред утврден формат. Засега, на редовна основа се врши трансмисија на податоците од повеќе области: демографија, Анкета за работната сила, Анкета за цената на трудот, индустрија, градежништво, надворешна трговија и цени на индустриски производи. ...”

„...За да се обезбеди примена на европските стандарди во статистичката работа, од исклучително значење е да се обезбеди и примена на европските стандарди за менаџирање на институцијата. На ова поле, Државниот завод за статистика во изминатиот период реализираше повеќе активности кои започнаа со подготовка на тригодишна Стратегија на институцијата и носење на годишни планови за следење на исполнувањето на Стратегијата, спроведување на две оценки за самооценување (CAF) според стандардите на Европската фондација за менаџмент со квалитетот, спроведување на две анкети за мислењето на вработените за институцијата, дефинирање на Стратегија за квалитет и изработка на извештаи за квалитет за одделни статистички истражувања, воведување на систем за пресметка на трошоците...”

Значењето на официјалната статистика за науката, беше презентирano од страна на проф.д-р Благоја Марковски, претседател на Советот за статистика.

„...Статистиката како научна методологија низ статистичките теории, статистичките техники и статистичките анализи обезбедува разни податоци од областите на социјалната статистика, деловната статистика, националните сметки, земјоделството, животната средина и слично.

Продукцијата на официјална статистика во Република Македонија се одвива преку повеќе институции во националниот статистички систем на земјата меѓу кои Државниот завод за статистика има централна улога....”

„...Продукцијата на Државниот завод за статистика опфаќа статистички податоци за голем број појави од областа на демографијата, образованието, пазарот на трудот, културата, судството, индустријата, градежништвото, енергетиката, трговијата, транспортот, земјоделството, бруто-домашниот производ, инвестициите и други области.

Сите овие области се сфери на научен интерес како кај нас, така и кај меѓународната научна заедница. Деталните статистички податоци, продуцирани од Државниот завод за статистика, се појдовна основа при спроведувањето на економетриски, социолошки, географски и други истражувања. ...”

„...праксата на Државниот завод за статистика заедно со податоците да објавува и кус опис на користената методологија, како и објавувањето на основните класификации, номенклатури и методологии што ги користи, значително ја олеснува работата на научната заедница во земјата. ...”

„...Статистичките податоци даваат и слика за историскиот развој на една земја. Затоа, денес кога бележиме 65 години од формирањето на Државниот завод за статистика, треба да се каже дека изминатата работа на нашите статистичари е составен дел на македонската наука и историја, а Државниот завод за статистика на Република Македонија респектирана институција во европски и светски рамки. ...

Постигнатата хармонизација на македонската статистика со ЕУ стандардите и користената помош од страна на ЕУРОСТАТ и Статистичкиот оддел на ЕФТА ги презентираа г. Питер Евераерс, директор во ЕУРОСТАТ и г. Габриел Гамез, раководител во Статистичкиот оддел на ЕФТА.

„...Над 10 години Еуростат и Европската унија го поддржуваат Државниот завод за статистика во неговиот развој - до пред неколку години преку т.н. национални и регионални КАРДС програми, а во моментов преку националните и регионалните ИПА програми. Еуростат е активно вклучен во

повеќекорисничките регионални програми и во поддршката на Генералниот директорат за проширување во развојот и спроведувањето на националните ИПА програми и, на пример, програмите во рамките на општата техничка помош за земјите од поранешна Југославија.

Со текот на годините, прв приоритет беше создавањето на одржлива институционална околина за статистика. Ова ги вклучува основната статистичка инфраструктура, Законот за статистика, квалитетот на управувањето во Заводот, односите со другите заинтересирани страни во статистичкиот систем во земјата. Кога ова ниво ќе се достигне, по неколку години ова преминува во поддршка на релевантни статистики од специфични домени.

Во овој процес, Државниот завод за статистика се покажа како добар и брз ученик. Преку разгледување на неодамнешните годишни оценки на подготвеноста на статистиката, овој напредок може јасно да се види...” (П. Евераерс)

„...Очигледно е дека идните земји-членки во моментот на пристапување треба да бидат целосно во согласност со ова ниво на продуцирање статистики. Затоа, во процесот на добивање кандидатски статус и идна земја-членка, подготвеноста на земјата за пристапување – меѓу другото – се оценува на полето на статистиката.... за земјите-кандидати прв приоритет треба да биде основната одржлива инфраструктура и понатаму оние статистики кои се сметаат за важни во контекстот на статистиката, како што е опишано во Поглавјето 18 за преговорите за пристапување. Ова поглавје го дефинира хармонизирањето со стандардите и правилата на ЕУ што треба да биде спроведено во претпристапниот период...” (П. Евераерс, Еуростат)

„...Непристрасни и доверливи статистички податоци се широко сметани како предуслов за демократско општество и како неопходен услов за непречено одвивање на конкурентна пазарна економија... ЕФТА и Европската унија имаат заеднички интерес во помагањето на земјите кои граничат со проширената Европска економска област да го развијат нивниот статистички капацитет и да ги хармонизираат статистичките методи и стандарди со меѓународните норми. Заедничката Програма за техничка соработка меѓу ЕФТА и Еуростат се базира

на Меморандум за разбирање...Меморандумот за разбирање дава приоритет на земјите кои склучиле декларации за соработка или договори за слободна трговија со ЕФТА... Техничка соработка во полето на статистиката: Споредливост, прилагодливост и хармонизирање на статистиките; Зајакнување и зголемување на ефикасноста на националните статистички системи и нивната институционална рамка; Зајакнување и подобрување на квалитетот на прибирањето на национални податоци; Статистичка информација неопходна за воспоставување на области на слободна трговија; Статистичка информација неопходна за поддршка на регионалните политики, особено во областа на животната средина и движењето на населението; Развој и обука на човечки ресурси; Размена на информации, користење на нови технологии..." (Г. Гамез, ЕФТА)

Глобализацијата, како нов предизвик за официјалната статистика беше обработена во излагањето на г. Карстен Хансен од Статистичкиот оддел на ОН. Тој зборуваше за тоа што претставува глобализацијата, како таа влијае врз националните статистички заводи и кои барања произлегуваат од нејзе: "...барања од меѓународни корисници, барања меѓународно споредливи податоци, електронска дисеминација на податоци и метаподатоци...нови начини на дисеминација...влијанието на глобализацијата врз условите во националните статистички заводи..."

На Академијата присуствуваа голем број претставници од државната и јавната администрација во земјата, бизнис заедницата, медиумите, амбасадите во земјата, како и директори и претставници од националните статистички институции од Албанија, Бугарија, Србија, Хрватска, Црна Гора, Босна и Херцеговина, Словенија, Турција, Унгарија, Романија и Шведска.

4.5. Проблеми со кои се соочуваше ДЗС

Некои од проблемите со кои се соочуваше ДЗС во 2009 г. останаа актуелни и во 2010 г..

Посебен проблем за Заводот претставува сè потешкото добивање на извештаите од страна на извештајните единици. Како резултат на тоа, има појава на зголемени трошоци за телефонски и писмени ургенции кои имаат сè помал ефект. Непостоењето на соодветни служби за пополнување на статистичките обрасци и сè поголемиот број книговодствени бироа кои се во нерешени меѓусебни односи со компаниите, дополнително го зголемуваат отпорот за пополнување на обрасците.

По прашањето на ослободување од административни функции, методолошко техничкото ажурирање на избирачкиот список требаше да биде преземено од страна на Државната изборна комисија. Трансферот сеуште не е извршен, но ДЗС очекува во блиска иднина да биде ослободен од оваа административна функција.

**Анекс 1:
Преглед на реализација на Програмата за статистички истражувања во 2010 г.**

Сектор за социјални статистики

Периодика - област	Број на истражувања
Одделение за животен стандард	
месечно	1
годишни	4
Вкупно	5
Одделение за социјални услуги	
годишни	47
тригодишни	1
петгодишни	1
Вкупно	49
Одделение за демографија и регистар на население	
годишни	7
Вкупно	7
Одделение за пазар на труд	
месечни	1
годишно	1
континуирано квартално	1
Вкупно	3
Вкупно сектор	64

Сектор за национални сметки

Периодика - област	Број на истражувања
Сектор за национални сметки	
годишни	3 ¹⁾
квартални	1
по план за анкети од Еуростат	1
аналитички	27
Вкупно сектор	32

1) Вклучувајќи го и Паритетот на куповната моќ

Сектор за деловни, земјоделски статистики и статистики на животната средина

Периодика - област	Број на истражувања
Одделение за статистика на животна средина, енергетика и транспорт	
Енергија	
годишни	13
месечни	13
полугодишни	2
Вкупно	28
Транспорт	
годишни	13
петгодишни	1
месечни	4
тримесечни	1
Вкупно	19
Животна средина (вода, отпад)	
Водостопанство	
годишни	6
Отпад	
годишни	1
двегодишни	1
Вкупно	8
Вкупно во одделение	55
Одделение за земјоделски статистики и регистар на земјоделски стопанства	
Земјоделство - општо	
тригодишни	1
годишни	2
месечни	2
неделни	3
Растително производство	
годишни	13
Добиточно производство	
годишни	2
квартални	1
Шумарство	
годишни	7
квартални	1
Лов и риболов	
годишни	2
Земјоделски цени	
месечни	2
квартални	1
Економски сметки во земјоделството	
годишни	1
Вкупно во одделение	38

Периодика - област	Број на истражувања
Одделение за индустрија и градежништво	
Градежништво	
годишни	6
полугодишни	1
квартални	1
месечни	3
Вкупно	11
Индустрија	
месечни	2
годишни	1
Вкупно	3
Одделение за деловни тенденции	
месечни	2
квартални	2
полугодишни	1
годишни	1
Вкупно	6
Одделение за внатрешна и надворешна трговија, ИКТ, туризам и угостителство	
ИКТ	
годишни	7
месечни	3
Вкупно	10
Надворешна трговија	
месечно	1
квартално	1
Вкупно	2
Внатрешна трговија	
годишни	1
тримесечни	1
месечни	3
двегодишни	2
Вкупно	7
Угостителство и туризам	
годишни	2
тримесечни	1
месечни	2
Вкупно	5
Одделение за цени	
месечно	1
Вкупно	1
Одделение за статистички деловен регистар и економски класификации	
-	-
Вкупно деловни статистики	45
Вкупно сектор	138

Работен заклучок:

Владата на Република Македонија на својата седница одржана на 15.11.2011 год. го разгледа и усвои Извештајот за работата на Државниот завод за статистика во 2010 година.